

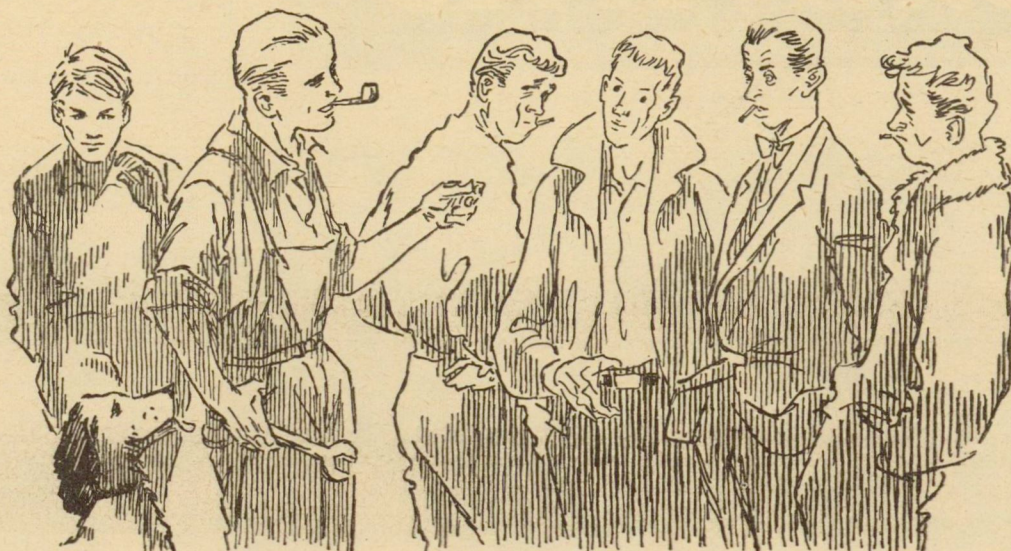
Samvirke

Musik
skal der til
—
Heden
opdyrkes på

15. oktober 1956 - 29. årgang nr. 18 - Oplag A.

Oktoberdag. Tegning af Lars Swane.

— NU ER JEG MIN EGEN HERRE...

og det skyldes ikke mindst min forbindelse med Andelsbanken. Naturligvis er jeg startet i det små, men når min kone og jeg hjælpes ad, håber jeg inden længe at blive i stand til at udvide bedriften.

Hvis man er så heldig at have arvet eller vundet i lotteriet eller måske at have fået en »tolver«, så er det ingen sag at starte for sig selv, men så heldig har jeg desværre ikke været. Straks, da jeg begyndte at tjene penge, gjorde jeg det til en regel at sætte et beløb i banken, hver gang jeg fik min lønudbetaling – jeg betragtede det som penge, jeg skulle af med. Til at begynde med var det selvfølgelig kun småsummer, men efterhånden, som lønnen steg, blev det helt pæne beløb, jeg fik tilovers, og de gik regelmæssigt ind på min konto i Andelsbanken, som gav mig højeste rente for mine penge.

Da jeg var nået op på ca. 15.000 kr. – hvoraf renterne udgjorde et stort beløb – så jeg en dag en chance i at kunne købe en virksomhed, men sælgeren forlangte mindst 35.000 kr. i udbetaling. Derfor gik jeg ind og talte med Andelsbanken om det, og da man af min indlånskonto kunne se, at jeg gennem nogle år havde sparet regelmæssigt op, og da banken for øvrigt fandt handelen fornuftig, fik

jeg i løbet af få dage bevilget et etableringslån på 25.000 kr., som sammen med mine egne 15.000 gav mig 40.000 kr. at råde over. Jeg fik således, foruden penge til udbetalingen, en pæn lille driftskapital – penge, som det viste sig, jeg fik god brug for.

Takket være Andelsbankens ualmindelig gunstige lånevilkår – en meget lav rente, for tiden $5\frac{1}{2}\%$, ingen provision, lempelige afdragsbestemmelser o. s. v. – har det været muligt for mig at starte på et sundt, økonomisk grundlag. Ikke mindst derfor er glæden over at være blevet sin egen herre dobbelt stor.

Det hele er slet ikke så svært, blot man stadig har målet for øje. Derfor siger jeg: »Spar selv – så hjælper Andelsbanken.«

Ja, det er fuldstændig rigtigt. Kom ind og tal med os om betingelserne for vort etableringslån eller forlang en brochure, så vil også De hurtigt opdage, at Andelsbanken med sit etableringslån har givet ungdommen en virkelig økonomisk håndsrækning.

ANDELSBANKEN

A. m. b. A.

KLIP
UD!

NY TRYGHED FOR DE GAMLE

For at hjælpe til forståelse af, hvad folkepensionsordningen betyder i praksis, gengiver Samvirke endnu en gang sin

HVAD GIVER FOLKEPENSIONEN?

Ventetillæg udgør 15 pct. af nedennævnte højestepension ved opsættelse i 5 år.

Ventetillæg udgør 10 pct. af nedennævnte højestepension ved opsættelse i 3 år.

Højestepensionen skal udgøre:

FOR ÆGTEPAR:

426 kr. mdl. i hovedst. (årlig indtægt udover folkepensionen højst 3500 kr.)
404 kr. mdl. i provinsb. (indt. højst 3200 kr.)
371 kr. mdl. på landet (indt. højst 3100 kr.)

FOR ENLIGE:

283 kr. mdl. i hovedst. (indt. højst 2400 kr.)
272 kr. mdl. i provinsb. (indt. højst 2300 kr.)
248 kr. mdl. på landet (indt. højst 2000 kr.)

For formueindtægt er de anførte indtægtsgrænser dog 25 pct. lavere.

Stiger folkepensionistens egenindtægt ud over de ovenanførte indtægtsgrænser, nedsættes højestepensionen.

For folk over 67 år kan pensionen dog aldrig nedsættes under nedennævnte faste mindstepension.

Mindstepensionen skal for ægtepar udgøre 9 pct. af landets gennemsnitlige forsørgerindtægt (6 pct. for enlige).

Mindstepensionen er foreløbig ansat til 85 kr. mdl. for ægtepar (57 kr. for enlige).

»folkepensionsøjle«
med de ændringer,
Folketingets slutbe-
handling medførte.

FOLKEPENSIONENS VENTETILLÆG:

Lægges ovenpå den elastiske ydelse, når ansøgning om folkepension opsættes mindst 3 år.

FOLKEPENSIONENS ELASTISKE YDELSE:

Afløser aldersrenten og udbetales til alle sygeforsikrede over 67 år, enlige kvinder over 62 år — jo større indtægt, des mindre ydelse.

FOLKEPENSIONENS FASTE MINDSTEBELØB:

Udbetales til alle over 67 år uanset indtægt.

— OG EN „GULDRANDET“ SPAREKONTRAKT?

FULD PRISTALSREGULERING

DYRTIDSTILLÆG II:
Betales af staten for at få ydelsen op på fuld »gammel« købekraft.

DYRTIDSTILLÆG I:
Betales af sparerens selv ved pristalsregulering af de faste præmier eller indskud.

GRUND- BELØB: 500 KR. OM ÅRET

GRUNDBELØB: Betales af sparerens selv gennem faste årlige præmier eller indskud.

TOPPEN af folkepensionen er ventetillægget, dvs. præmien for at vente med at hæve folkepensionen, selv om man er gammel nok dertil. »Ventepremien« ydes som tillæg til den indtægtsbestemte (»elastiske«) ydelse, søjlens midterste del. Den elastiske ydelse svarer til aldersrenten nu, men satserne er som for ventetillæg forhøjet. Endvidere kan ydelsen som nu suppleres med personlige tillæg. For at få fuld folkepension må man ligge under de på tegningen anførte indtægtsgrænser. Husk, at disse grænser gælder indtægt efter fradrag af betalte skatter og kontingenter. Man må tjene mere ved siden af end nu, selv om formueindtægt fortsat behandles strengere end anden indtægt. Pensionsydelse og indtægtsgrænser reguleres efter pristallet. Nederste faste kerne i søjlen er »mindstepensionen«: Mindre folkepension end den kan man aldrig få.

KAN MAN FÅ BÅDE FOLKEPENSION OG »GULDRANDET« PENSION? Der kan ikke skæres i den »guldrandede«, men man samtidig folkepension, sker der følgende:

★ Folkepensionen beskæres med lige så meget, som man får af staten som dyr-

tidstillæg til opsparingen (Dyrtidstillæg II på tegningen). Dog kan folkepensionen på den måde ikke nedsættes med mere end 35 pct. af opsparens totale pristalsregulering (Dyrtidstillæg I + II) og folkepensionen kan ikke sænkes under mindstepensionen på tegningstidspunktet.

DEN SMALLE SØJLE over teksten viser systemet i den pristalsregulerede aldersopsparing, der lovfæstede samtidig med folkepensionen. Enhver mellem 18 og 52 år (undtagen tjenestemænd) kan deltage ved at oprette »guldrandede« sparekontrakter med et forsikringsselskab eller pengeinstitut. Hver kontrakt giver ret til en årlig ekstrapension på 500 kr. efter det fyldte 67. år, plus fuld pristalsregulering. Derfor ordet »guldrandet«. Dog under forudsætning af, at der betales en forsikringspræmie, der reguleres efter pristallet i spareperioden. Stiger pristallet, vil den årlige alderspension på en »guldrandet« kontrakt derfor komme til at bestå af en selvbetalt ydelse plus statens dyrtidstillæg. Opdelingen fremgår af tegningen. Hver må tegne fire »guldrandede«, d. v. s. sikre sig årlig ekstrapension, svarende til 2000 nutidskroners købekraft.

★ Den selvbetalte del af den »guldrandede« ydelse (d. v. s. grundbeløbet + dyrtidstillæg I) medregnes til den indtægt, man må have ud over folkepension, og kan herved være med til at bringe den samlede egenindtægt så højt op, at der sker yderligere fradrag i folkepensionen.

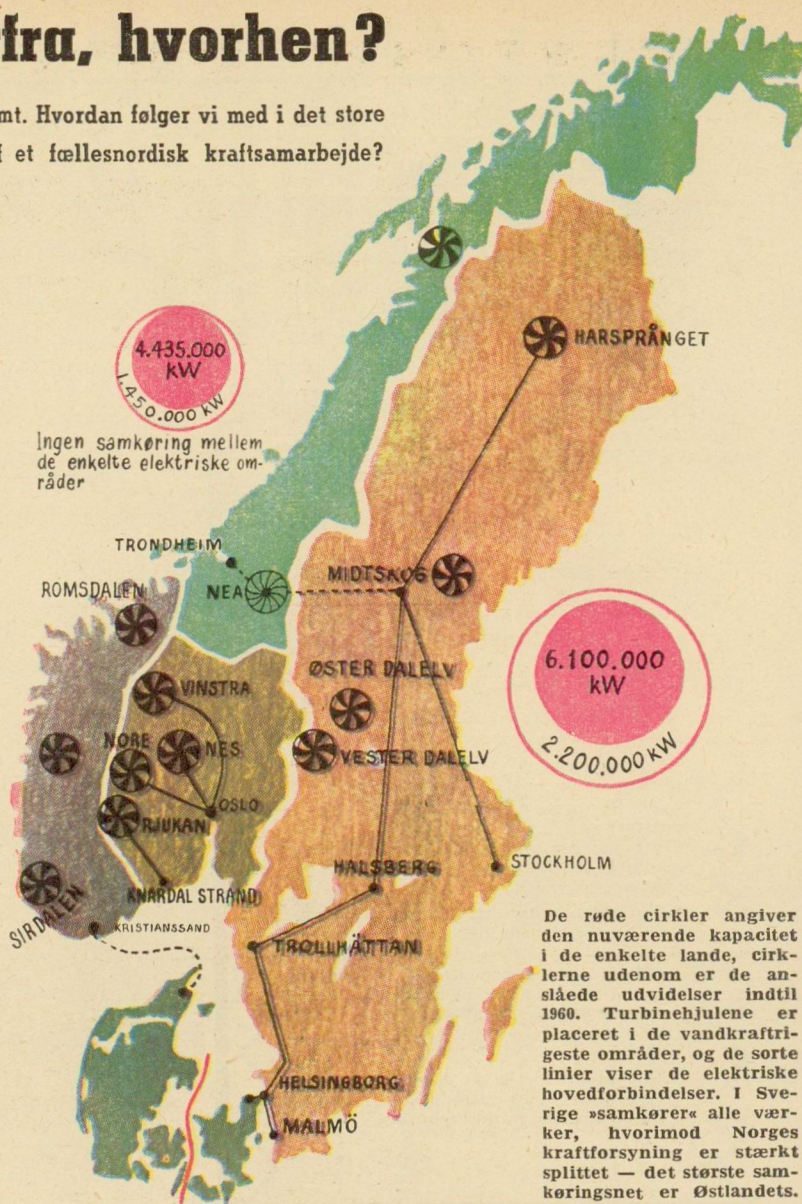
Nordens kraft - hvortra, hvorhen?

Elektricitetsforbruget stiger enormt. Hvordan følger vi med i det store kapløb? Hvad kan vi vente os af et fællesnordisk kraftsamarbejde?

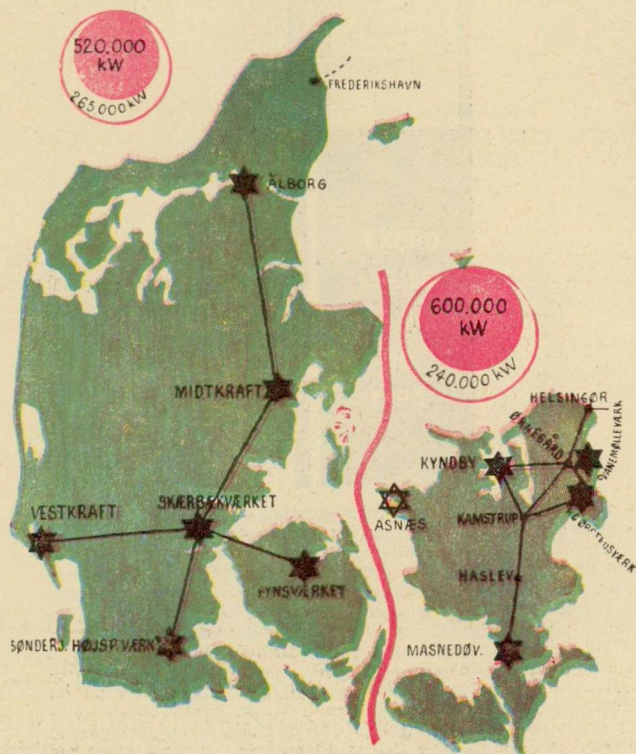
ØJEBLIKKEG KRAFT-STATUS. Som kraftproducenter er Norge og Sverige rene giganter ved siden af os. De præsterer hver 25 milliarder kilowatt-timer årligt mod Danmarks 3 milliarder. Kraftforsyningsens effektivitet afhænger imidlertid ikke alene af præstations-
evnen, men også af el-samarbejdet.

✧ **Det indenlandske samarbejde** er stærkt udviklet i Sverige, hvor »samkøringssystemet« dækker mere end 95 pct. af de totale kraftressourcer. Central planlægning og en overføringsspænding på 380.000 volt gennem de store ledninger fra Nordsverige sikrer den bedst mulige udnyttelse af kraften via stamlinienettet (se tegningen). I Norge er kraftforsyningen spaltet op i en lang række lokale elområder uden indbyrdes forbindelse, hvilket trods de store reserver lejlighedsvis nødvendiggør elrationering. Danmark er delt op i to samkøringsområder på hver sin side af Storebælt, og de to adskilte net arbejder med spændinger på 120-150.000 volt.

✧ **Det mellemnordiske samarbejde** er i dag begrænset til øresundskablet mellem Danmark og Sverige (120.000 volt) med kraftudveksling begge veje samt et vist samarbejde mellem det svenske net og et nordnorsk område omkring Narvik. Mindre kraftleverancer sendes endvidere fra Nordsverige til Finland. Men det er i øjeblikket alt, hvad det nordiske samarbejde har præsteret på dette vigtige felt.

De røde cirkler angiver den nuværende kapacitet i de enkelte lande, cirklerne udenom er de anslåede udvidelser indtil 1960. Turbinehjulene er placeret i de vandkrafttrigste områder, og de sorte linier viser de elektriske hovedforbindelser. I Sverige »samkører« alle værker, hvorimod Norges kraftforsyning er stærkt splittet — det største samkøringsnet er Østlandets.

Den elektriske kapacitet med planlagte udvidelser (røde cirkler) er for Danmark angivet for hvert af vore to samkøringsnet, adskilt af Storebælt. Stjerne markerer vore store dampkraftværker, og forbindelseslinierne viser samarbejdssystemet for henholdsvis øst- og vestgruppen.

Hvad fremtiden vil bringe

De nordiske landes kraftbehov er i stadig stigning, og derfor foreligger der nu planer om udbygning og om fremtidigt samarbejde mellem de nordiske stater på elektricitetsforsyningsområdet. Det drejer sig om:

✧ **kapacitetsudvidelser:** Norge og Sverige vil kunne fire-doble produktionen ved udbygning af vandkraftreserverne, og i Danmark skal elværkernes kapacitet efter den nuværende forbrugsstigning fordobles i løbet af 7-8 år. Det planlagte store, nordvestjællandske elværk ved Kalundborg fjord, Asnæs-værket, er skitseret på tegningen.

✧ **øget samarbejde,** herunder en undersøisk kabelføring Norge-Danmark og et norsk-svensk samarbejde om produktion fra et nyt kraftværk ved Trondheim (se tegningen). Norge ønsker dog først at udbygge sit indre samarbejdsnet, især mellem Øst og det vandkraftige Vest, og disse interesser går forud for samarbejdet med Danmark.

✧ **atomkraftværker** — allerede under udførelse i alle tre lande. Atomkraften ventes dog ikke at få stor betydning for elforsyningen de første tyve år, vandkraften kan udbygges væsentlig billigere.

MUSIK SKAL DER TIL

– Nu er det sket med den levende musik, sagde folk for seks og tyve år siden, da radioen begyndte. Nu behøver man hverken at gå til koncert eller spille selv – man kan ligge på sin divan og få musikken serveret...

– Vi er færdige, jamrede musikforlæggere og instrumentmagerne.

Noget måtte der gøres. De, som følte deres erhverv truet, slog sig sammen og indstiftede i 1933 den såkaldte »musikuge« under mottoet: »Musik skal der til – spil selv!« Musikugen trives den dag i dag; det er ikke mere end nogle få dage siden, den sidste musikuge afsluttede sine udsendelser og arrangementer, der denne gang tog sigte mod at aktivisere børnene og de ganske unge.

Men musikugen virker nu snarere som en tradition end som propaganda. Det gik nemlig helt anderledes, end folk for seks og tyve år siden tænkte sig. Musikforlæggeren, instrumentmagerne og forhandlerne af klaverskoler oplevede til deres forundring, at behovet for deres varer steg år for år! Ikke på grund af musikugen, men ganske simpelt fordi folk, der ikke tidligere havde beskæftiget sig med musik, nu fik øre for den gennem radioen og efter en tid fik lyst til at forsøge sig som amatørmusikere.

Hvor meget spilles der i dag rundt om i hjemmene?

Lad os spørge en mand, som har praktisk indsigt i de ting – programsekretær *Svend Alkærsig* fra

radioens reportageafdeling, som gennem lange tider har haft sin gang i musikalske hjem over hele landet. I seksten år har han haft en serie udsendelser løbende med titlen: »De spiller, fordi de ikke kan lade være.«

– Der findes mange flere amatørmusikere, end man drømmer om, siger Alkærsig. Jeg har aldrig behøvet at lede efter hjem, hvor der musiceres. Og har man først fået kontakt med disse kredse, opdager man, at musikken virkelig lever i folket.

Det hele startede med, at der kom et brev til radioen fra en grosserer, som fortalte, at hans familie var begyndt at øve sig i kirkesang rundt om spisebordet. Det var i besættelses-

Med udgangspunkt i den nylig afholdte musikuge fortæller radio-programredaktør *Svend Alkærsig* i en samtale med *Samvirke* om den stadig voksende musikglæde og om mulighederne for at dyrke sang og musik.

* * *

mørklægningstiden, hvor man var tvunget til at holde sig inden for sine egne fire vægge. Mange følte, at de måtte give deres tilværelse et åndeligt indhold for at skabe en modvægt mod det ydre pres. Faktisk bevirkede krigen et vældigt opsving i musikinteressen. Som så mange andre opdagede denne grossererfamilie, at sang og musik opfyldte dette behov for et åndeligt indhold. Det førte til en radioudsendelse, som foruden kirkesangen også rummede en afdeling jazz.

Og så var det, brevene begyndte at strømme ind som vidnesbyrd om, at musikken havde tag i folk.

Amatørmusikerens udvikling

Hvem er det så, der spiller? Hovedsagelig byboer? Fortrinsvis folk med »åndeligt« arbejde? – Nej, ingenlunde. Landsognene er med såvel som byerne, alle erhverv er repræsenteret: præster, arbejdere, læger, husmødre, gårdmænd, uddelere, håndværkere, for blot at nævne nogle.

Og hvad spilles der? Alt mellem himmel og jord, fra Den toppede Høne over Eine kleine Nachmusik til udviklede moderne kvartetter. Men ikke meget jazz.

Det er for så vidt ligegyldigt, hvad der spilles, blot musikken er til glæde for sine udøvere. Men folk bliver sjældent ved med at spille samme type musik. I reglen foregår der en udvikling, som næsten synes løvbunden. Skæve Thorvald og Gojavten, gojavten er faktisk trættende i længden. Så prøver man noget nyt – en lille aftensang for eksempel. Det lyder udmærket, og man drister sig højere op i den lodigere musik. En dag forgriber man

Jo tidligere man tager fat på musikken, desto længere har man chance for at nå. Her er nogle størrelser på fire- seks år fra Musikhøjskolen. Gennem sang, leg og rytmik vækkes deres musikalske sans, og som et næste skridt lærer de at spille på blokfløjte.

Hvad man spiller, og hvad man spiller på, betyder mindre. Der kan være delte meninger om »messagingruppens« musikalske værdi, men dens evne til at samle folk er uomtvistelig.

sig måske på Mozart – det er meget tit Mozart. Og så sker det: portene slås pludselig op til en helt ny verden, noden er blevet en nøgle til et vidunderligt land.

»Berigende« – det er det ord, der hyppigst bruges, når en amatørmusiker vil forklare, hvordan musikken virker på ham. Selv om man skulle høre til de middelmådige amatørmusikere, kan man have stor glæde af sin hobby, også fordi den giver én bedre forudsætninger for at vurdere andres spil.

Men de middelmådige amatørmusikere er i mindretal. Det er ikke ualmindeligt at træffe amatører, som nemt ville kunne konkurrere med professionelle musikere, men blot ikke føler trang til det.

Også en social betydning

Før eller senere i amatørmusikerens udvikling melder der sig en trang til at spille sammen med andre. I byerne er det i reglen nemt at finde ligesindede inden for ens eget miljø. Anderledes på landet – dér må medlemmer af det lokale orkester eller kor rekrutteres fra alle samfundslag, hvis det skal batte noget. Derved får denne hobby ikke blot en æstetisk betydning, men også en social. I samme kor finder vi en herremand og hans traktorfører. I et orkester sidder stationsbyens overlæge og spiller bas i skjortærmer mellem en bryggerkusk og en husbestyrerinde. Ingen føler sig for fin til at være med. Alle glæder sig til den ugentlige spille- eller syngeaften.

Ofte bliver koret eller orkestret inviteret ud til nabosognene for at give en koncert. Det vil sige, inviteret er måske for meget sagt, for de optrædende må i reglen selv bære omkostningerne. Men de fleste gør det med glæde, og den lokale vognmand demonstrerer ofte sit samfundssind ved at yde billig eller gratis transport.

Man har ligefrem et eksempel på, at fred og fordragelighed afløste sladder og intriger i et lille samfund, efter at sognefogeden havde sat sig i spidsen for et stort kor og fået dannet et orkester. Hans gård blev et lokalt kulturcenter, og da deltagerne optrådte i en af Alkærsigs udsendelser med Brahms på programmet, hørte man køerne give deres besyv med i baggrunden.

Blæscorkestre findes i massevis i Danmark. Der er for eksempel politikorpsenes, brandkorpsenes, sporvejsfunktionærernes og jernbanefunktionærernes orkestre foruden militær- og foreningsorkestre. Der er delte meninger om »messingsuppen«s musikalske værdi, men dens evne til at samle og opflamme folk er uomtvistelig.

Bærerne af musikarven

Musikinteressen kan veksle stærkt fra by til by og fra sogn til sogn. Det er ikke, fordi der er større forskel på

menneskene; de fleste holder af at synge, hvis de ellers kan blive deres ninger kvit, og de ville også gerne kunne håndtere et instrument. Forskellen skyldes, at der det ene sted er initiativrige folk, som tør og gider sætte sig i spidsen for et lokalt musikarbejde, mens der det andet sted ikke findes sådanne lederemner.

Disse menneskers uselviske indsats kan ikke vurderes højt nok. Hvad de skaffer folk af glæde kan simpelthen ikke måles i penge. Det bliver også mere og mere almindeligt, at børn og unge går ind for musik, oftest fordi læreren har vakt deres interesse ved at samle dem om eftermiddagen på frivillig basis og indøve et korværk eller musikstykke med dem. Det gælder ikke blot realskoler og gymnasier, men også landsbyskolen, og de ting, der indøves, ligger ofte på et udsøgt plan.

I en række byer er et sådant savn blevet afhjulpet af Musikhøjskolen, også kaldet Folkemusikskolen. Her kan folk i alle aldre henvende sig, lige fra børn på fire år, der starter med sang og rytmik i »musikalske legestuer«, til trænede amatører, der ønsker at spille sammen med andre viderekomne. Hvadenten man vil synge eller spille, hvadenten man kan noget i forvejen eller møder op helt blank, kan man få adgang mod en overkommelig betaling. Foruden den egentlige undervisning er der foredrag om musikforståelse og dramatik, som får eleven til at se det hele i et videre perspektiv, og der er studiekredse, hvis han ønsker at arbejde mere intenst med stoffet. Hvis man ikke har råd til at anskaffe sig et instrument, eller hvis man er bange for at tabe interessen igen, kan man gennem Musikhøjskolen leje, hvad man har brug for.

Også Musikhøjskolen har mærket, at den musikalske interesse er i vækst. Alene i København er elevantallet steget fra 400 til 1000 i løbet af de sidste 2-3 år.

Altid opad –

De, der tror, at musik kun er snoberi, tager fejl. Den er en af de veje, som livsglæden har valgt sig, men også en af de veje, som tungsind og vemod har trådt – kort sagt et udtryk for livet selv.

Det kan synes, som om der er et stort spring fra lægen, der sidder i sit musikværelse og spiller en fuga af Bach, til metaldrejeren, der i frokostpaven giver »Katinka« til bedste med skomagerbas på sin harmonika. Men fælles for dem begge er det væsentligste: de oplever nogle dejlige stunder sammen med deres instrument.

Og lad så i øvrigt de fanatiske modstandere af den »underlødige« musik trøste sig med den erfaring, som Svend Alkærsig har gjort: at den musikalske stige fører folk opad – aldrig nedad.

Automatbutikker – sidste amerikanske overraskelse

Fuldautomatiske butikker, hvor hele ens ordre kommer frem på 30 sekunder, uden at en eneste ekspedient har været i arbejde, er nu ved at dukke op i USA. Butikkernes fordel for forbrugeren skal være den, at takket være automatiksystemer, sparer forbrugeren 85 pct. af indkøbstiden – målt med besøget i et supermarked.

Butikkernes automatik omfatter mekaniske transportbånd samt en udnyttelse af de elektroniske opfindelser i de seneste år.

I den ene af de to typer automatbutikker, der er tale om, går kunden rundt i butikken og udvælger varerne ved hjælp af en nøgle, der tages ved indgangen. »Købet« foregår på den måde, at nøglen stikkes ind i nøglehullet ved siden af den af de udstillede varer, kunden ønsker. Efterhånden som der således købes, registrerer en sammentællingsmekanik inden i nøglen, hvad der er købt for. Når nøglen endelig afleveres ved kassedisken, stikker butikkens eneste ekspedient nøglen i en særlig lås, hvorefter en kasse kommer frem på transportbåndet fyldt med de varer, der er »udtaget« under vandringerne rundt i butikken.

Maskinen, der således sammenpakker de udvalgte varer, kan på et halvt minut tage ikke færre end tres forskellige varer ud blandt de 154 varesorter, butikken byder kunderne at vælge imellem.

I den anden form for automatbutik har kunden før besøget i butikken mærket forskelligt farvede kort. Der er kort for kolonial, grønt, frugt osv., og disse kort stikkes i maskiner, der kan »læse« markeringerne på bestillingskortene og en-to-tre aflevere de bestilte varer i en kasse samtidig med, at maskineriet regner prisen for indkøbet ud.

En gruppe på 5.400 detailhandlere og 100 grossister i en stor »frivillig kæde« står bag disse automatbutikker, der skal gøre indkøbene endnu lettere for forbrugeren. Trods det indviklede tekniske udstyr, skal butikkernes oprettelsesomkostninger være rimelige. Der er tale om 170.000 dollars (efter kursen ca. 1,2 mill. kr.) for maskineri til en butik med et flademål på 7 x 7 m. I dette ret lille lokale skal man med automaterne kunne klare en omsætning, der er fuldt på højde med, hvad de langt, langt større og dyrere amerikanske supermarkeder opnår.

Skal vore arbejdsorganisationer løbe

Det omfattende opgør mellem arbejdere og arbejdsgivere i marts-april i år har hos begge parter sået tvivl om, hvorvidt hele vort overenskomstmaskineri nu også virker helt så tilfredsstillende, som det burde. Som en af de mest øjnnefaldende svagheder ved systemet har man peget på den sammenkædning af de forskellige overenskomstområder, som arbejdskonflikterne ofte tilspidser i, og som kan give dem så faretruende et omfang.

Denne sammenkædning betyder, at selv om de to parter inden for en bestemt industrigren – f. eks. jernindustrien – er blevet enige, vil arbejdsfreden på dette felt alligevel kunne væltes, fordi der hersker uenighed på et helt fremmed område – f. eks. tekstilindustrien.

For at undgå sammenkædningerne har en af landets stærkeste arbejderorganisationer, smedeforbundet, udtrykt ønske om, at fællesforhandlinger og fællesafstemninger kun bør omfatte

PÅ LANGS

sin tid overtog de gamle håndværkersvende-laugs fagtraditioner. Denne mentalitet har fået afgørende indflydelse på fagbevægelsens struktur op til vore dage: Danmarks faglærte arbejdere er i dag fordelt på omkring halvfjerds mindre faglige forbund – overfor står de ufaglærtes store organisation, arbejdsmandsforbundet, med 40 pct. af De samvirkende Fagforbunds samlede medlemstal.

Maskinteknikkens fremmarch og den voksende specialisering i industrien har imidlertid ført med sig, at mange slags arbejde, hidtil forbeholdt faglærte, lige så godt kan udføres af

nerne nærer voksende interesse for en industrivis gruppering.

Det må heller ikke glemmes, at industriorganisations-formen ingenlunde er ny og uprøvet i Danmark:

✧ Inden for tobaksindustrien, tekstilindustrien samt den keramiske og grafiske industri findes arbejderorganisationer, der optager både faglærte og ufaglærte. Grunden hertil er bl. a., at disse industrier aldrig har haft laugstidstraditioner.

Som en slags spire til industriforbund eksisterer der desuden på enkelte områder et nært samarbejde mellem faglærte organisationer, der arbejdsmæssigt er i familie med hverandre:

✧ Det vigtigste eksempel herpå er metalarbejdernes centralorganisation, et såkaldt »fagkartel«, bestående af en hel række beslægtede fagorganisationer, f. eks. klejn- og grovsmede, formere, rørleggere, blikkenslagere o. s. v. Dette samarbejde består bl. a. i samlet optræden over for Jern- og

Metalindustriens Sammenslutning ved overenskomstforhandlinger.

✧ Et andet fagkartel er Træarbejdernes Sekretariat med tilslutning af snekkere, karetnere, drejere, træindustriarbejdere med flere.

✧ Endelig findes der et lignende kartel inden for byggefagene.

Er der også gjort forsøg på at nedbryde den vigtigste nuværende skillelinie i vor fagbevægelse – grænsen mellem faglærte og ufaglærte? Svaret er, at den organisationsmæssige adskillelse indtil nu har stået fast, for resten ledsaget af et utal af »grænsestridigheder«, men at dette ikke har hindret samarbejde på forskellige områder, hvor de to grupper arbejder side om side. Først og fremmest inden for »jernet« er fagmentaliteten tydeligvis på retur, hvilket f. eks. viser sig deri,

★ at ufaglærte får lov til at beskæftige sig med mindre fagligt betonedede opgaver i metalfagene,

★ og at der tillige er etableret et »kartel-samarbejde« mellem faglærte og ufaglærte i jernindustrien, således at samtlige arbejdere nu står bag overenskomstforhandlingerne på dette felt.

Netop inden for »jernet« ligger man således meget tæt op mod ideen: Samme arbejderorganisation for hele industrien. Hovedanstødsstenen er i dag arbejdsmandsforbundets vægring ved at lade sine medlemmer i denne erhvervsgren overgå i smedeforbundet. På sin nyligt afsluttede store kongres har

eller PÅ TVÆRS?

fagområder, der er beslægtede med hverandre. Man ønsker med andre ord overenskomstsituationen på fremtidens arbejdsmarked delt op i indbyrdes uafhængige erhvervsfelter, hvor afgørelserne træffes selvstændigt, så totalkonflikter hindres.

I nøje samklang hermed peges på *industriforbundet* som fremtidens organisationsform, d. v. s. sammenslutninger, der omfatter alle arbejdere knyttet til samme slags virksomheder eller samme slags produktion. Altså organisering efter industrier i stedet for fag. På den måde vil f. eks. smede, tømrere, malere og arbejdsmænd, der arbejder i samme erhvervsgren, komme ind i samme organisation. I øjeblikket går vor fagbevægelses opbygning, der i hovedsagen følger faglige skillelinier, lige på tværs af erhvervslivets forgrening i forskellige industrier, der hver for sig betjener sig af arbejdskraft fra alle mulige fag. Samme fagforbund tæller ofte arbejdere fra en masse forskelligartede erhvervsgrene og virksomheder – et forhold, der ikke mindst i konfliktsituationer kan skabe stor forvirring. Hvad er nu årsagen til, at den danske arbejderbevægelse ikke straks fra starten blev organiseret efter industrielle linier?

En del af forklaringen er, at vore fagforeninger i

ufaglærte, eventuelt efter en kort oplæring. Men indtil nu har de faglærtes organisationer i vidt omfang bidt fra sig, når arbejdsmænd har søgt at trænge ind på deres traditionelle arbejdsområder, f. eks. inden for byggefagene. Omvendt har arbejdsmandsforbundet i mange år vist modstand, når faglærte arbejdere har søgt organisationsmæssigt samarbejde med ufaglærte som tilføjelse til industriforbund. Resultatet har været en betydelig stivhed i vort fagforenings-system.

En anden uheldig virkning af fagernes monopolbestræbelser har i de senere år vist sig ved, at adskillige fagområder har haft mangel på arbejdskraft, samtidig med at der på andre områder, især ufaglærte, har hersket arbejdsløshed.

Tilbø til industriforbund

I arbejdsgiverkredse har tanken om industriforbund altid haft sympati, og meget tyder på, at også fagorganisatio-

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★
Storkonflikten på vort arbejdsmarked i foråret har rejst debat om, hvorvidt tiden er løbet fra det nuværende fagforenings-system, og både arbejdere og arbejdsgivere har foreslået en »ommoblering« af fagbevægelsen efter industriforbundsprincippet. Hvad dette betyder, forklares i denne artikel.

F.D.B.'s STRIKKEGARNER

BABYGARN

blødt og lækkert som noget...

PRINSESSEGARN

ideelt til sengetroje og barnebluse...

GOBELIN O

til sweater, cardigan og sokker...

GOBELIN P

til alt, hvor slidstyrke tæller...

GOBELIN M

f. eks. til arbejdssocker...

SWEATERGARN

kræftigt, slidstærkt garn til dagligtingene

HJERTE-CREPE

det dejligste garn af den lækreste uld, man kan ønske sig - velegnet til alt, hvad der skal være lækkert. HJERTE-CREPE filtrer ikke, det frugter ikke, og crepe-lvindingen giver en meget smuk virkning i det færdige arbejde. HJERTE-CREPE er kort sagt et rigtigt ønskegarn, som tilmed fås i 21 skønne farver.

HJERTEGARN'S STRIKKEBOG

udkommer 1. oktober. De kan glæde Dem til en strikkebog med de allernyeste modeller til familiens store og små. Kr. 2,25.

KØB GARN I

BRUGSEN

Deres egen forretning

arbejdsmandsforbundet derimod erklæret sig positivt indstillet over for et blot og bart »kartelsamarbejde« med de faglærte på forskellige områder (som i jernindustrien), men organisationsformen vil man stadig ikke røkke ved.

Ophører denne vægring, kan det blive signalet til en revolutionerende ændring af fagbevægelsen. Hvad en sådan omorganisation kan betyde, kan opsummeres i følgende vigtige punkter:

Industriforbundets muligheder

1. Større bevægelighed på arbejdsmarkedet, især mellem faglærte og og ufaglærte felter, og dermed større beskæftigelse og produktion.
2. Et mere effektivt overenskomstsystem med større selvbestemmelseret for de enkelte industriområder og mindre omfattende arbejdskonflikter. I forbindelse hermed bør det nævnes, at smedeforbundet har givet udtryk for, at de såkaldte »sympatiaktioner« må opgives ved oprettelse af industriforbund.
3. Sammenslutning af faglærte og ufaglærte i samme organisation kan medføre, at de ufaglærtes lønvilkår forbedres. Et eksempel: Inden for »jernet« vil det såkaldte bevægelige lønssystem, der giver mulighed for individuelle løntillæg i overenskomstperioden, kunne blive til større gavn for arbejdsmændene, hvis de tilsluttes de faglærtes organisation. Heri er arbejdsmandsforbundet dog ikke enig, og det må da også huskes, at denne store organisation i tidens løb har ydet en stor indsats for at mindske lønforskellen mellem faglærte og ufaglærte.
4. Samling af kræfterne i forholdet til arbejdsgiverne. Når de forskellige faggrupper tilhører samme organisation (industriforbundet), vil slagkraften bag krav om forbedringer øges, både i konfliktsituationer og med hensyn til sociale forbedringer. Et eksempel: Tobaksarbejderforbundet, der ligner industriforbundstypen, kan pege på betydelige resultater vedrørende ferie-, sygdoms- og aldersordninger.
5. Når de forskellige faggruppers tillidsmænd på den enkelte arbejdsplads tilhører samme organisation, vil samarbejdet med arbejdsgiverne om samlet rationalisering af produktionsgangen og lignende glide lettere. Samtidig vil en sammenslutning mellem samtlige arbejdere i en industrigren muligvis medføre, at arbejderne i højere grad står last og brast med arbejdsgiverne om denne industris velfærd.

Sy selv

af stoffer
og Vi-mønstre
fra Brugsen

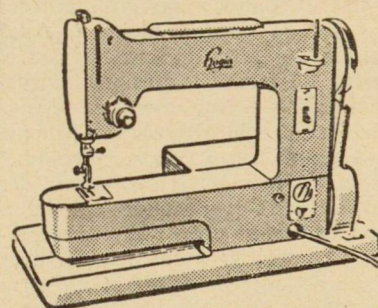
Af Vi-mønster nr. 3569 kan der fremstilles 2 forskellige modeller, størrelse 4 og 6 år.

VI-MØNSTRE 2,50

VAR MØNSTERTIDNING 2,00

Vi mønstre

Hugin

De kan sy selv til hele familien på letvægtssymaskinen HUGIN med den frie arm, og arbejdet går let. HUGIN koster incl. kuffert kr. 795,-

DET BETALER SIG AT KØBE I
BRUGSEN

Ikke se ud - men være

MED fuld ret kan den sidst foreviste egnsfilm *Mr. Gupta kommer til Fyn* betegnes som den hidtil bedste i rækken af de egnsfilm, som er produceret i samarbejde mellem Andelsudvalget, FDBs oplysningsafdeling og lokale andelsforetagender. Men dermed kan ikke alt siges at være såre godt.

Mr. Gupta kommer til Fyn har nyligt haft premiere. De to forudgående film er *Oen i Øst* om Bornholm og *Vendsyssel-filmen Velkommen til Vendsyssel*.

MODSÆTNING til de to forgængeres lidt for krampagtige forsøg på at konstruere en handling, er der i Fyns-filmen ikke anden effekt end nysgerrighedens. En inder - i filmen *Mr. Gupta*, i virkeligheden Ajoy Mahalanobish - ankommer til den fynske bindingsværksidyl »Kroggården«, hvor han for sin uddannelses skyld skal deltage i det praktiske liv og arbejde. Hvordan klarer han det, kan han finde sig til rette med de uvante forhold, og kan omgivelserne finde sig til rette med den fremmede fugl?

Det er en fortræffelig optakt, som nok skal samle opmærksomheden om sig. Hvad der også vejer til er, at denne inder er et fund - ikke blot på den måde, at han tilfører filmen lidt orientalsk krydderi, men snarere ved den personlige charme, han udstråler. Med sit fine og følsomme ansigt og sit naturlige og utvungne væsen placerer han sig smukt i forholdet til »familien på gården«, mand, hustru og voksen datter. Man

føler harmonien mellem dem som noget ægte.

MR. GUPTA bliver hentet ved toget af gårdejerens, vi ser ham mødes med sin nye tilværelse og følger ham gro ind i gårdens daglige liv og det større fællesskab, som dette daglige liv er forgrenet ind i, nemlig andelsbevægelsens fællesskab.

Andet sker såmænd ikke, men det sker tilforladeligt og ærligt - uden uvedkomne kunstgreb.

I tilgift er filmen i teknisk henseende meget vellykket. Al den fynske ynde kommer til sin ret i de smukt fotograferede farvebilleder. Instruktøren Søren Melson har behændigt spillet på de mange strenge, som den landlige stemning instrumenteres af, særlig klangfulde i rammen af en bindingsværksidyl så smuk, at den måske nok lyver lidt om hverdagen i Dan-

mark. Slet så romantisk er der jo ikke overalt. Skuespilleren Ove Sprogø giver den velskrevne tekst en smuk fortolkning - af og til med en lille fynsk pointe.

MEN trods alt, hvad der kan siges af godt om denne film, kan det ikke skjules, at den strengt taget ikke er andet end en repetition af, hvad man har været igennem i de forudgående film. Takket være inderen undgår man måske at lægge mærke til, at hans rolle bare er en gentagelse af soldatens i Bornholm-filmen og amerikanerens i Vendsyssel-filmen. Men hvad man så sandelig ikke undgår at lægge mærke til, er den parade af bygninger og maskiner, diske og spejlglasruder, slagtehallen og sorteringsmekanismer, som det er blevet en sand besættelse at præsentere i disse film som udtryk for andelsbevægelsens væsen. Skønt det jo kunne være resultater af alt andet end andelsbevægelsen.

Maskinbillederne er morsommere end før, men de snurrer rundt - både bogstaveligt og billedligt - uden at efterlade sig noget indtryk af det, der ligger bagved.

HVAD er det hele værd, hvis den del af disse films, som skal tale andelsbevægelsens sag, irriterer folk mere end at interessere dem?

Dette spørgsmål kan det ikke nytte at gå udenom, for filmen er i dag et så vældigt redskab i oplysningens tjeneste, at den fortjener al den omhu og opmærksomhed, som en stor bevægelse kan ofre den. Filmen må bevæge sig i større baner end den mere praktisk betonedede oplysningsvirksomhed, som udløses ved demonstrationer, kursus og udstillinger ude i de lokale kredse.

Desværre er det netop hensynet til de lokale interesser, som stækker dens vinge. Desværre synes det ikke at være de bidragydende lokale andelsorganisationer nok, at deres penge tjener til at udvide forståelsen af den idé, som de selv i deres daglige virksomhed går ind for. Nej, de venter hver for sig kvittering for pengene i form af et glimt på det hvide lærred af egen bedrift, skønt det turde være indlysende, at disse »glimt« enkeltvis vil drukne i den lange kavalkade af skiftende lokale præsentationer.

Al den slags binder manuskript og instruktion til en ganske bestemt form, næsten uden variationsmuligheder. Film kan nu engang ikke laves på recept.

SKAL det undgås, at andelsfilmene stivner i stereotyp kedsommelighed, må der

Et par situationer fra filmen »Mr. Gupta kommer til Fyn«. Til venstre manden på gården, Frede Skov, optaget af en af gårdens mange sysler, til højre hilser fru Skov den indiske gæst ved ankomsten.

gøres kort proces med deres tendens til at udstille sig, til at »se ud af noget«, på bekostning af det betydeligt mere værdifulde: at være noget indefra.

I Fyns-filmen vises en inder, som kommer til Dan-

mark og bliver noget så imponeret og grebet af, hvad vi har lavet, og det kan vi inderst inde nok godte os over; men i virkeligheden er det tilskuerne, der skal blive grebet: af ideen og ideens perspektiv.

EFTER den første dag på gården skriver inderen i sin dagbog – som summen af de første indtryk – disse tre ord: arbejde, tryk, fællesskab. Hvorfor forsøgte man ikke at trænge ind i disse begrebers mening i ste-

det for at stille facaden til parade i den sædvanlige driftsmontage.

Måske var man bedre kommet på sporet af ideen og dens perspektiv med de tre stikord som vejvisere.

Idealismen i andelsbevægelsen

Samvirke har fra De jyske Husmandsforeningers sekretær Thomas Christensen modtaget følgende:

FDBs nye formand, som vi vist alle venter os en del af, har undsagt den romantiske idealisme i andelsbevægelsen, og Samvirkens redaktør har, omend i forsigtige vendinger, givet sin tilslutning.

Formandens tale var en nøgtern og klar vurdering og målsætning, som de fleste andelsfolk vil kunne tiltræde, men det er dog et spørgsmål, om han ikke kaster barnet ud med badevandet, når han uden videre kasserer idealismen som romantisk.

Vel hører vi en hel del følelsesfuldt sludder, som vi godt kunne være foruden, men man må også gøre sig klart, at der er en nøje forbindelse mellem en bevægelse og dens idé, og brydes denne forbindelse, vil bevægelsen visne. Historien har vidnesbyrd nok herom, og andelsbevægelsen danner ingen undtagelse.

Det hænger sammen med, at der også er forbindelse mellem idealisme og offervilje. Den fællesskabets idé, som ligger bag andelsbevægelsen, har stillet krav og vil altid stille krav om offervilje og vidsyn.

Provst Sonne havde ingen fordel af at virke for arbejderforeningen i Thisted. Men han ønskede at hjælpe sine fattige sognebørn og satte en betydende del af sine evner og kræfter ind på rejsningen af Danmarks første brugsforening.

Det var de fremmeligste, der gik foran ved starten af andelsmejerierne. Men det var ikke de fremmeligste, der fik mest gavn af dem. De kunne nok have leveret smør i den gode kvalitet til den gode pris. Men de så, at andelsmejeriet ville være en løftestang for deres stand, for det fællesskab, de hørte med i, og derfor gik de i spidsen.

Det er i dag ikke i alle tilfælde en fordel for en købestærk mand at handle kooperativt. Han vil let kunne få tilbud, der ligger på linie med et andelsforetagendes vilkår, endda ofte et tilbud, der rummer en lille gevinst. Han skal derfor ikke blot være langtskuende for at modstå, han skal også have fattet den fællesskabets idé, som er andelstankens kerne.

Grundtvig skrev engang i en anden forbindelse:

*Verdensklogskab er mit navn,
derfor stræber jeg at knytte
bele verdens sande gavn
til hver enkelts egen nytte.
Glipper det, som let kan ske,
var det dog en stor idé.*

Grundtvig forudser, at det glipper. Jeg er af samme opfattelse. Hvis ikke fællesskabets idé holdes i live, har andelsbevægelsen udspillet sin rolle, og det var skade, for den har en stor mission.

At man så uden skade kan fjerne nogle romantiske udenværker og sproglomster, er en anden sag, og det er muligt, at formandens ord ikke er ment så absolutte, som jeg har opfattet dem, og så er mine bemærkninger måske overflødige, men jeg tror i alle fald, de rammer noget væsentligt, som vi ikke må glemme.

Thomas Christensen.

Til ovenstående indlæg knytter formanden for FDB, professor P. Nyboe Andersen følgende svar:

Sekretær Thomas Christensens indlæg giver mig en kærkommen lejlighed til at rette en misforståelse, som mine udtalelser ved elevmødet på Andelskolen åbenbart kan give anledning til. Hvad jeg drog til felts imod i dette foredrag, var såvist ikke idealismen, men derimod (ordret efter mit manuskript) »romantisk idealisering«. At idealisere vil sige at anføre ideelle motiver til handlinger, som i virkeligheden ikke er båret af idealisme, således at man giver et falsk billede af idealismens betydning.

Det var overvejende unge mennesker, jeg talte til ved den pågældende lejlighed. Det er min erfaring, at de unge i dag ikke først og fremmest spørger efter blomstrende ord, men er mere interesseret i håndgribelige arbejdsopgaver, som kan tilfredsstille også deres ideelle stræben.

Vi må derfor ikke nøjes med at tale om idealisme i al almindelighed eller i historisk belysning, men må pege på de konkrete opgaver inden for vor bevægelse, som trænger sig på til løsning, og som kun kan løses, hvis vi i prak-

tisk handling vedkender os vor idealisme, d. v. s. vor vilje til at tage hensyn til helheden.

Hvad Thomas Christensen siger om nødvendigheden af at holde fællesskabets idé i live inden for andelsbevægelsen, er som talt ud af mit hjerte. Men jeg tror også, Thomas Christensen er enig med mig i, at det er ikke nok, at vi med talte og skrevne ord bekræfter hinanden i fællesskabet. Vi må vise det i gerning ved den måde, hvorpå vi løser vore opgaver.

P. NYBOE ANDERSEN.

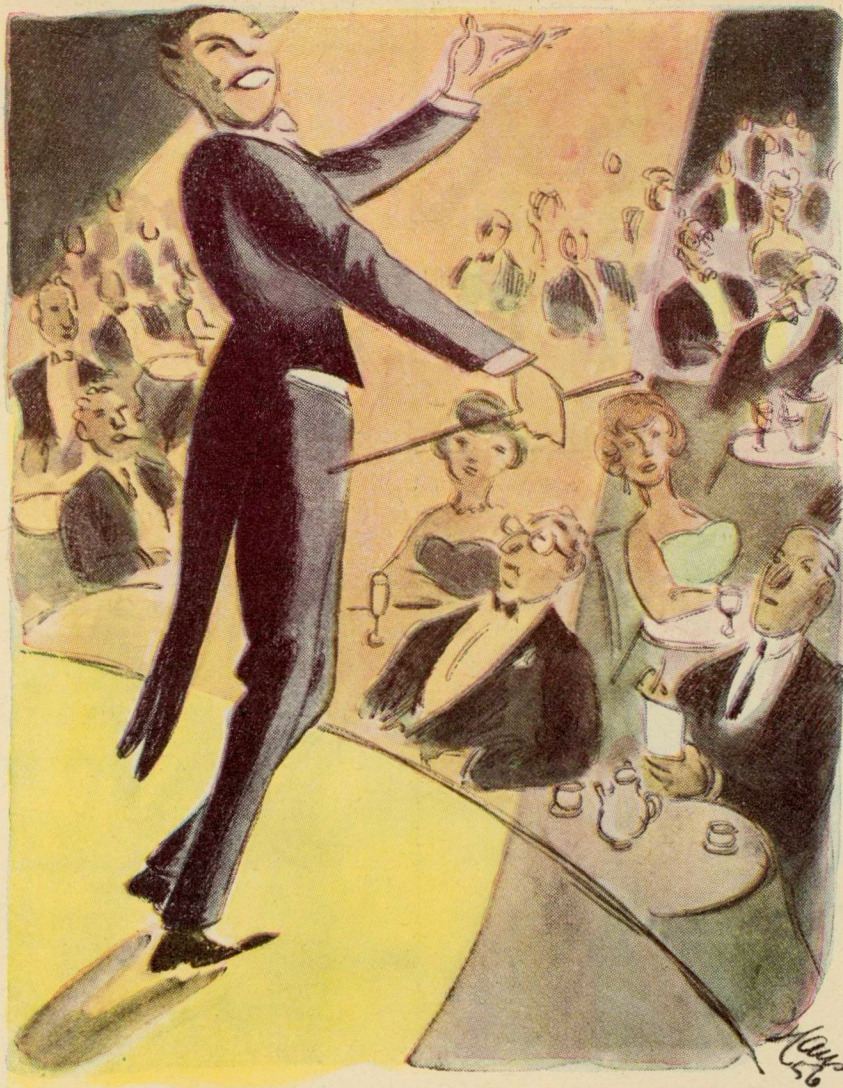
★ ★ ★

Rekord i husmoderdage

Fra september til henimod jul er planlagt – eller allerede arrangeret – ca. hundrede husmoderdage ud over landet, arrangeret af FDBs oplysningskredse. Randers har hidtil rekord med 14-1500 deltagere. Efterspørgslen er nu så stor, at de planlagte »dage« slet ikke slår til. Arrangørerne kan blot ikke overkomme mere, blev det oplyst på det årlige delegeretmøde på Andelskolen for oplysningskredsene i slutningen af september.

Af de beretninger, som blev afgivet af oplysningsrådets formand, lærer I. P. Jensen, og lederen af FDBs oplysningsafdeling, kontorchef Bo-Jensen fremgik i øvrigt, at der vil blive gjort et fremstød for at gøre brugsforeningernes generalforsamlinger interessantere ved hjælp af et sindrigt tavlemateriale. Filmstilbudene vil i de kommende år blive større og righoldigere, fordi anvendelse af magnetlyd vil gøre det lettere at indtale tekst – specielt på udenlandske film. En film om rengøringsproblemer er under overvejelse. En diskussionspjece: Kend dit sogn og dets andelsvirksomheder, vil blive udsendt. Den største begivenhed i 1957 ventes at blive et andelsstævne i lighed med de i tredive og fyrre afholdte.

Fra de delegerede blev afgivet beretning om de enkelte kredsers virksomhed. Lærer Poul Brøndsted, Viborg, valgtes til medlem af oplysningsrådet i stedet for konsulent Sv. Sørensen, Nykøbing F. I øvrigt er lærer Kr. Jørgensen, Jelling, indtrådt i rådet som valgt af FDBs repræsentantskab i stedet for gårdejer Henning Nielsen, Hårby.

– En is a la Monaco og to kaffe – men ægte! Tjeneren så skuffet ud. Han havde åbenbart takseret os til langt mere. Men *Robert Stellers* kæreste stimulan var kaffe. Han regnedes som »kender«, og hjemme var han altid i stand til at lave en kop med en rent eventyrlig slagkraft. Hvorfor ikke også kaffe her, selv om omgivelserne så ud til at fordrø dyrere varer.

Steller slappede tydeligt af her i den store variete.

– Varieteer er tusinde ting, sagde han. Der kan ofres millioner på en sådan natfugl – på artister og musik, og så mangler der alligevel dette hemmelighedsfulde, som gør en variete til det gnistrende sted. Her, sagde han og så sig om, er der trylleri i luften. Sikke numre de byder altid og hver gang, fortsatte han, mens han bladede programmet igennem. Ah, du milde, et stepnummer, det kunne de dog have sparet os for – og netop lige nu, da jeg har talt så smukt om varieteen!

Jeg nød min is og fandt den som alt andet i bedste orden. Det var mig faktisk ligegyldigt, om de var firbe-

OBS! OBS!

STEP DANSEREN GARCON

*varieteens
bedste nummer*

**FORTÆLLING AF
OLAF GYNT**

nede eller tobenede pekingesere, der stod på scenen.

Stepdanseren var en slank herre omkring de fyrrer.

– Han er pudret for at skjule et ar eller sin hudfarve, sagde Steller. Jeg tog denne oplysning som et udtryk for hans evne til at se alt. Denne egenkab havde politiet ved flere lejligheder haft grund til at takke ham for.

Stepdanseren *Jean Garcon* havde rød rose i knaphullet. Han dansede med fransk lethed. Der var noget betagende ved hans personlighed og dans. Hans step var heller ikke det sædvanlige, men havde sin egen rytme. Til min store ærgrelse tog Steller sin lommebog frem og begyndte at gøre notater.

– Selv om nummeret keder dig, behøver du da ikke at demonstrere. Han er da ingen almindelig stepbabe.

– Nej, det er han i hvert fald ikke! mumlede Steller. Jeg blev pludselig kold. I min vens stemme hørte jeg den varslende undertone, der kom, når han følte sig på sporet af et eller andet.

Garcon høstede betydeligt bifald og trak sig bukkende tilbage. Steller så på sit ur.

– Ti! sagde han. Så begynder spillet om en halv time.

– Spillet... det er jo i fuld gang.

– Et helt andet spil, sagde Steller, og med det måtte jeg lade mig nøje. En halv time senere sagde han:

– Nu må vi gå.

– Jamen, det allerbedste nummer kommer jo nu, indvendte jeg.

– Om lidt skal du se et langt mere forbløffende nummer, smilte Steller. Og du får plads i parkettets første række.

Mit mangeårige venskab med Steller havde vænnet mig til lange natter med en taxa susende i ulovlig fart. Jeg skuttede mig gysende og forventningsfuldt. Jeg vidste af erfaring, at det var formålsløst at »pumpe« ham. Steller var som en sfinks, før begivenhederne tog fart.

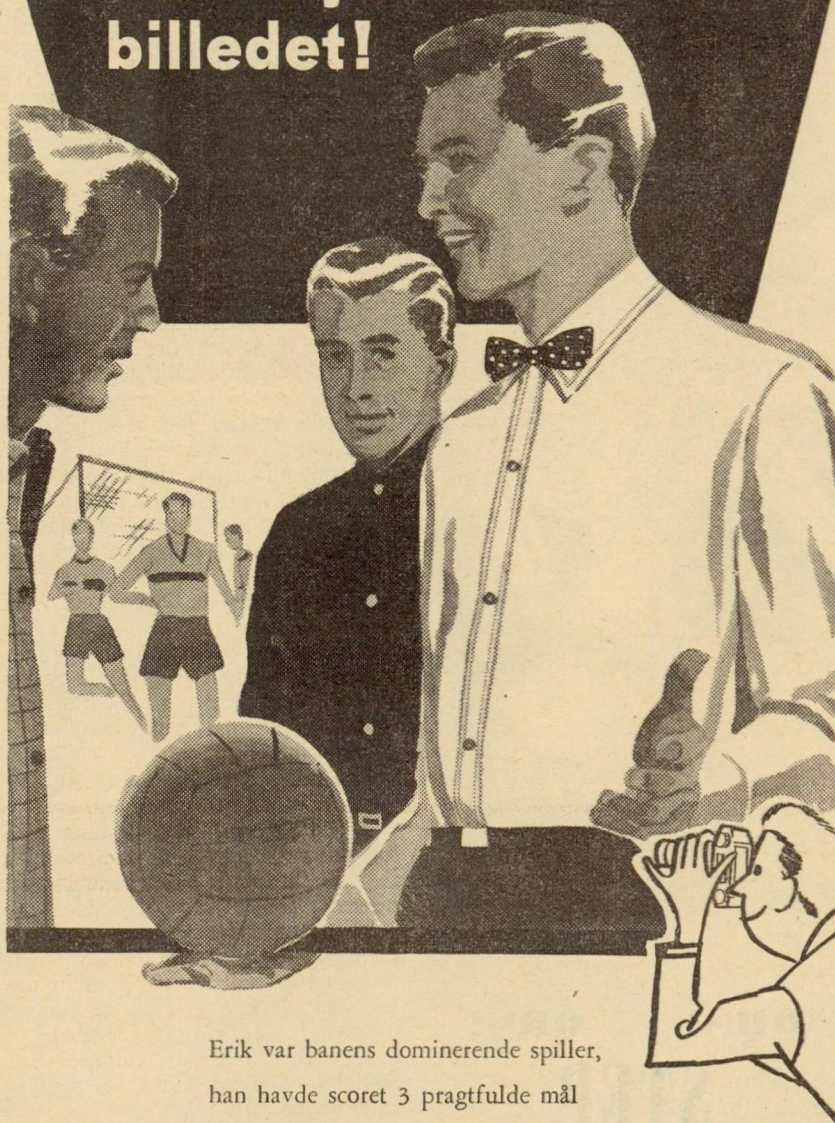
Vi blev lukket ind i en villa af en tjener i en slags operetteliberi. Der manglede sågar end ikke et gyldenrødt silkeskærf ned over den buttede mave.

– Grevinden tager ikke imod i aften, oplyste han hovent. Grevinden har private gæster til vigtige forhandlinger.

– Netop, svarede Steller. Og vi er af afgørende betydning for disse forhandlinger heldige forløb. Og med disse ord blev tjeneren venligt, men bestemt skubbet til side. Steller gik i forvejen gennem en lang korridor med støvede ahnebilleder af uniformerede generaler og kniplingsbesatte grevinder på væggene. Ved døren for enden af korridoren vendte han sig mod mig med fingeren for munden. Så lyttede han et øjeblik. Vi hørte en højroset stemme og en kurrrende kvinderøst. Så bankede Steller på.

Tre undrende ansigter måbede os i

Han stjal hele billedet!

Erik var banens dominerende spiller, han havde scoret 3 pragtfulde mål og stjålet hele billedet.

Han var en flot fyr – også uden for banen – fordi han forstod at klæde sig.

Og STAFET var hans favorit-skjorte.

STAFET SKJORTEN, dessin 2402, er af sanforiseret poplin og fås i grå, blå, beige og hvid for kun **2685**

ET KVALITETSPRODUKT FRA

møde. Stepdanseren Jean Garçon bag en karaffel med rødvin. En skøn blondine med armen om skulderen på en fyldig og blussende herre i kjole og hvidt. Vi afbrød tilsyneladende en hyggelig sammenkomst.

Blondinens ansigt blev stramt.

– Hvor vover De at trænge Dem ind her! råbte hun med et fnys som i de rigtige romaner fra firserne. Ingen har meldt Dem. Hvordan tør De bryde ind i mit privatliv på denne ufor-skammede måde?

– Ja, hvordan tør De fornærme grevinden på denne frække facon? buldrede den sværvægtige herre og stablede sig på benene med vanskelighed.

– Rolig, kære bankdirektør, tyssede Steller. Vi kommer i Deres interesse. Må jeg præsentere, min ven forfatteren Castor, bankdirektør von Rothplatte.

Jeg bukkede fuldkommen forvirret. Hvad var det dog, min ven havde indladt sig på? Havde de kriminalsager, der havde taget så meget af hans tid, i den grad overspændt ham, at han så »sager« overalt. Dette her var jo en idyl, en hyrdescene, der blev afbrudt på en tåbelig måde.

– Jeg selv, fortsatte min ven, er Robert Steller. Nogle af de tilstedeværende ved, at jeg er utrolig nysgerrig.

– Robert Steller, råbte bankdirektøren. Ham med alle kriminalsagerne. Hvad bringer Dem her hen?

Stepdanseren Jean Garçon var pludselig forvandlet. Hans øjne glimtede vagtsomt. Han tabte sin monocle.

– Steller, snævrede han. Ingen har bedt Dem stikke snuden ind her.

– Nej, der var ingen invitationskort til mig, jeg kom så at sige på efterbevilling, sagde min ven og tændte en cigaret. Spillet er ude, monsieur Gaston.

– Mit navn er Garçon.

– Ja, ja, på programmet, men her blandt venner er De Gaston, kendt på alle storhoteller som en fingernem gæst – og De, madame, er mademoiselle Lapalle.

– Jeg er grevinde Irene la Carenne.

Der var nu ingen overbevisende klang i hendes stemme. Hendes knejsen var knækket. Hun skottede til døren.

– Fem solide betjente står uden for og venter, løj Steller. Lad os nu ordne sagerne i ro. Monsieur Gaston har været så sikker på sin succes, at han har glemt pistolen. Selv de smarteste forbrydere begår nu og da en bommert.

– Jeg begriber ikke et ord, stønnede bankdirektøren. Er vi midt i en uhyggelig filmoptagelse, eller er det hele en aftalt spøg mellem de herrer.

– Tværtimod, forklarede Steller. Det hele er en af de enkleste og mest forbavsende affærer, jeg nogensinde har oplevet. Som De ved, har jeg i min blandede praksis haft mange studie-

felte mellem hænderne, herimellem også studiet af telegramkoder, også dem fra vore forfædres barndom. Det var meget snildt af Dem at benytte den forældede Corsinkode, Gaston.

Stepdanseren bed læberne til blods.
- Nonsens, hvædede han.

- Så snart jeg hørte Deres ejendommelige step oppe på scenen, spidsede jeg øren, fortsatte Steller uanfægtet. Jeg følte mig som en gammel cirkushest, der hører kendte fanfarer. Det blev mig hurtigt klart, at De var i færd med at afgive et budskab med Corsinkoden, altså at De med Deres fødder tikkede et telegram til en eller anden, der stod uset i salen.

- Fantastisk, udbød bankdirektøren. Hans øjne stod på stilke af spænding. Hvad var dette budskab?

- Læs, smilte Steller og rakte ham sin notesbog. Jeg bøjede mig frem og læste: Rothplatte dinerer med mig klokken ti en halv, hans tjener har fri, rens villaen.

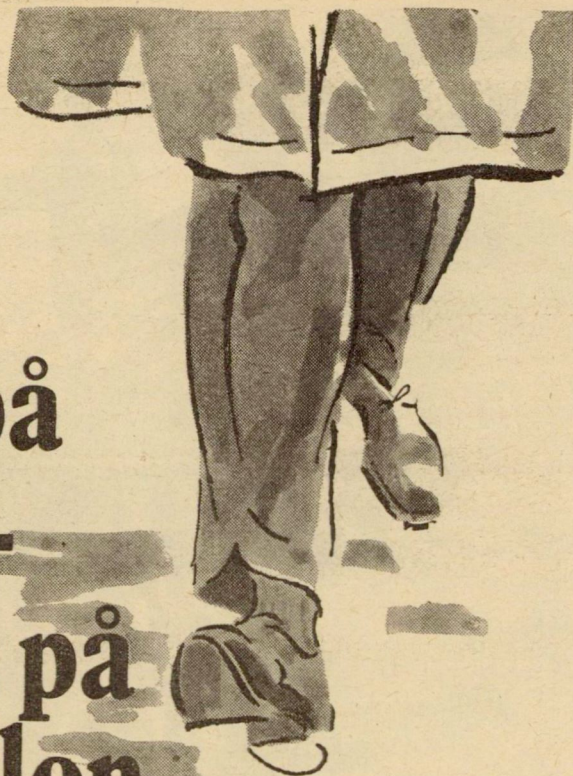
- Forfærdeligt! råbte bankdirektøren, og sveddråberne perlede frem på hans pande. - Jeg er blevet bestjålet, udplyndret.

- Der er ingen grund til at opløfte klageråbet ved Jerikos mure. Læs på næste side.

Af bare iver kunne direktøren ikke blade så lidt som een side frem. Det varede lidt, før han fandt det, og vi læste med forbavselse: Gem hele samlingen i boks 311.

- Som De ser, kender vi gemmestedet, beroligede Steller. Og disse to kosmopolitiske eventyrere og deres hjælpere, som tømmer pæne menneskers hjem, kan intet udrette. Stepdanseren Garcon blev Deres ven, da han optrådte ved et selskab i Deres villa i forrige måned. Hans besnærende væsen overbeviste Dem om, at han virkelig var værd at se som gæst i Deres smukke hjem. Desuden - hånden på hjertet, kære direktør - guldets har ikke så stor en magt i Deres liv som det svage køn. I aften skulle De møde den dejlige perle, sagde Steller og pegede på grevinden. Uheldigvis anede Garcon ikke, at telegrammet, som blev steppet til den ukendte kompagnon inde i varieteen, samtidig blev hørt af een, der også kunne notere det hele op. Det var ingen almindelig stepabe, sagde min ven, forklarede Steller med en bøjning mod mig. Han havde ret - hvad han dog ikke vidste. Stepperiet forklarer nemlig en hel del af den sidste tids begivenheder. Nu har vi stepaben og hans dame, og så må retten til at se lidt nærmere på en hel del opsigtsvækkende plyndringer her og andre steder. Den idé med stepkode var virkelig strålende, sagde Steller til Garcon og den falske grevinde. - Når De nu mødes i fængslet med ham, der tømte lejlighederne, så kommer der virkelig fornyelse af bankesignalerne.

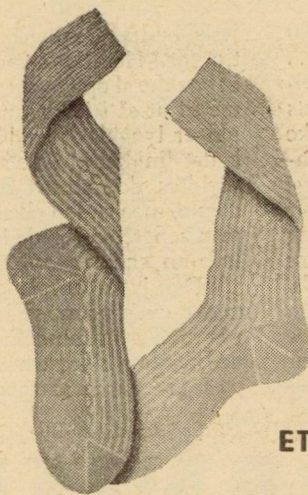
Gå på uld - slid på perlon

SUPER STAFET er fantastisk slidstærke *spunperlon* sokker, indvendig af dejligt blødt uldkamgarn.

SUPER STAFET er desuden ekstra højhælsforstærket op over skokappens kant, og sokkerne er tåforstærket med super twist perlon.

3 måneders garanti for slidstyrke.

Super Stafet, dess. 3/722, beigemeleret eller grå

7,90

ET KVALITETSPRODUKT FRA FDB

De store dieseltraktorer er forsynet med larvefodder for at stå bedre fast på den til tider sumpede bund, der arbejdes på. Med en vældig brummen trækker de den tunge dybdeplov gennem marken, og plovjernet skærer jorden af, som var det en lagkage. Til højre for plovhjulet den hydrauliske mekanisme, som angiver fureddybden.

– De troede allesammen, at jeg var tøsset, da jeg begyndte. Men da mit høstudbytte steg til mindst tre gange den normale størrelse, fik piben sandelig en anden lyd, og nu står mine naboer i kø hos hedeselskabet for at få deres jord dybdepløjet ...

Med disse ord resumerer en landmand på Ølgod-egnen sine erfaringer vedrørende landbrugets sidste nyhed inden for pløjningen: Det danske Hedeselskabs store dybdeplov, som fra tidlig sommer til sent efterår arbejder overalt på dårlige jorder i Jylland og på øerne. Dybdeploven skærer sin fure ned i 1 meters dybde og efterlader sig et veritabelt månelandskab, men resultaterne lader ikke vente på sig. Høstudbyttet er steget overalt, hvor den store plov har været på færde, og siden hedeselskabet begyndte de første forsøg med dybdepløjning for ganske få år tilbage, er interessen for den nye metode nu så stor, at landmændene

står både tre og fire år på ventelister, før de kan få ploven i deres egen jord.

Omkring 1870 tog opdyrkningen af de store jyske hedestrækninger under ledelse af Dalgas rigtig fat. Hedeboenderne sled sig krumbøjede på at brække al op fra overfladen, så man kunne komme til at så i jorden underne, og store strækninger lyngklædt land kom under kultur. Når udbyttet imidlertid ikke svarede til forventningerne, skyldtes det, at det øverste al-lag ikke var det eneste, men at den såkaldte »jyske jernplade«, som man senere opdagede længere nede i jorden, spillede en endnu større rolle.

»Den jyske jernplade« er et al-lag et godt stykke under overfladen, så langt nede, at det ikke kan nås med en almindelig plov. Denne al består af nedsivede muldrester plus nogle jernforbindelser, og laget, der er af forskellig tykkelse, men oftest

Da hedeboenderne tog indadtil, hvad udad til resultater med deres mekanik fortsætter n vældige plove gennem de“ og bereder jorden

★ ★ ★

på omkring et par centimeter rødder i et træns jorden, og desuden sive bort. Resultatet blev våd om efteråret og så gælige og kostbare ferske skinner. Masser af perning og gødskning af ne jorder.

Hjælpen er kommet. Det Danske Hedeselskab driver en meget moderne maskine på »Klosterlund« i et væng mellem Silkeborg og Viborg. Hedeselskabet har ladet fremstille en pløj hidtil ukendte dimensioner. Fire tons vejer kolossal selve plovjernet er som en voksen mand. Det er et sæt af to store traktorer, der larvefodder kan dybdepløje op til 3 hektar om dagen, dvs. at ploven flytter 300 kubikmeter jord eller mere om meget som 10.000 liter brændsel à 3,5 tons. Ploven har en fuldkomment rent sving ned i 1 meters dybde, og vil sige, at det vand, der nu er al eller sand, dynger. Når jorden er gennemgødet, er den klar til grøder. På den lille ø Juelsminde høstede man 4-6 fold byg – efter behandling steg udbyttet der bedre end mange steder, når dybdepløjet.

Siden dybdepløjningen er hektar jord blevet belønnet landmand, der er ejeren der ligger bag regnestykket »pløjning«. En ordentlig pløjning koster 1600 kr. pr. ha, med en pløjning for 425 kr. Den pløjning endda så effektiv og småsøer forsvinder, når ploven går igennem. Hedeselskabet har nu på stor dybdepløjning ved at og her har man løst i dræningsudgifter.

Skønt dybdeploven

ET NYT DANMARK PLØJES

hakke for at vinde
 abte de imponerende
 nye tids viden og
 hedeopdyrkning, og
 „den jyske jernpla-
 gang i høstudbyttet.

★ ★ ★
 , forhindrer planter-
 ækkelig langt ned i
 res regnvandet i at
 jorden bliver tidlig
 m foråret med uund-
 ser for mænd og ma-
 tidtil øst ud på dræ-

småt begyndte i 1949, blev betragtet med et smil, er den nu så populær og efterspurgt, at mange landmænd ligefrem indretter driften af jorden på en sådan måde, at jorden ligger klar den dag, de tunge blokvogne med traktorer og plov ruller ind på gården. Men forud er der gået en række undersøgelser, der har fastslået, om gårdens jord nu også er af en sådan beskaffenhed, at en dybdepløjning er en god investering. Der er taget jordbundsprøver i varierende dybder, og deres indhold er analyseret for at konstatere, om de indeholder gifte, f. eks. svovl eller salt. Hvis giften nemlig pløjes ud af det naturlige leje, kan man risikere totalt at ødelægge et større areal, og det er jo ikke det, der er meningen.

Når dybden af det vandstandsende lag er fastslået, bliver ploven indstillet til den ønskede dybde. Hedeselskabet påtager sig kun pløjninger un-

En gruppe af Hedeselskabets eksperter samt (i midten) De Jyske Husmandsforeningers formand, E. Vestbo, undersøger omhyggeligt jordbunden, før dybdepløjningen påbegyndes.

Dybdeploven går 1 meter ned. Herover ses dens velvoksne skær.

de lag, hvad enten
 s og kastes op i høje
 er planeret og godt
 l at yde de store af-
 i Horsens fjord ved
 en dybdepløjningen
 gennemgribende jord-
 2-24 fold byg, noget
 rtæller, hvad det be-
 fat.

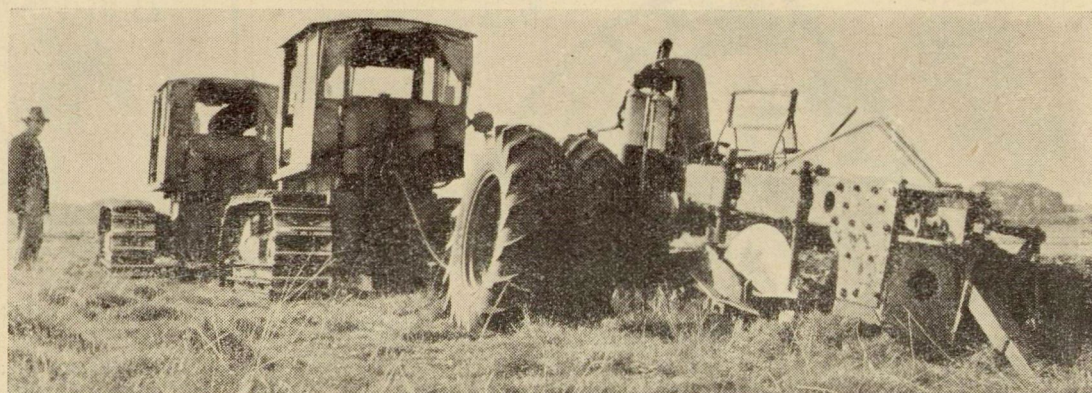
rtede, er ca. 12.000
 og i dag kan enhver
 årlig jord, se, hvad
 dræning eller dybde-
 ning koster i dag ca.
 n kan få en dybde-
 og så er dybdepløj-
 elv større vandhuller
 gurglen, når dybde-
 »slår hul i bunden«.
 endebragt en meget
 /ium syd for Skjern,
 et sparet 300.000 kr.

n, da vestjyderne så

der 30 cm – lavere dybder kan klares af almindelige plove. De to store 70 hestes traktorer fyldes op med brændstof, og så kører hele optøget ud i marken. På startstedet sænkes ploven ned ved hjælp af det hydrauliske anlæg, der kan betjenes fra den bagerste traktors førersæde, og så begynder det store plovjernet at skrælle jorden af og vælte furen rundt. Fure efter fure trækkes frem og tilbage over marken, og efterhånden som jorden væltes op, kan man tydeligt iagttage jordens lagdeling og se, i hvilken dybde vandet og rødderne

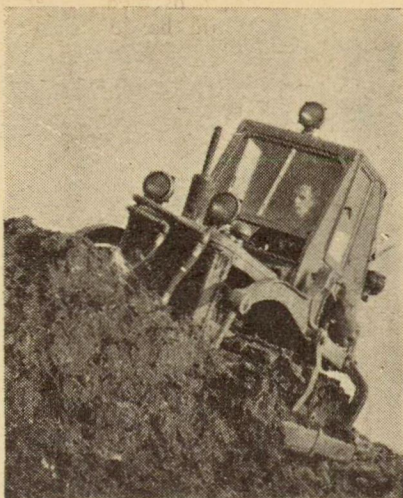
er blevet standset. Dybdeploven vender faktisk op og ned på det øverste jordlag, og arbejdet går legende let. Plovjernet vælter store sten fra sig, og småforhindringer som pæle i jorden, et glemt hegn el. lign. skæres igennem uden besvær. Jorden bæver og gynger, for hele toget vejer op mod 25 tons, men når bare larvefødderne kan få »bid«, er der gang i plovjernet.

Der er næppe tvivl om, at hvis landbruget på de tidligere hedearealer virkelig skal blive en god forretning, så må man dybdepløje de allerfleste steder. Det vil sige, at alle de strækninger, der i sin tid blev opdyrket af hedeselskabets gamle pionerer, skal opdyrkes een gang til, for at man kan få bugt med den dybtliggende al. Heri ligger ikke nogen som helst forklejning af tidligere tiders hedeboer, som virkelig gjorde et imponerende stykke arbejde, men dengang havde man simpelthen ikke de tekniske hjælpemidler, man råder over i dag. Hdebonden bearbejdede sin jord med skovl og hakke, og på denne baggrund var hans resultater imponerende, men dybdeploven tager en anderledes tørt, og den kører gennem vand-

Store arealer hedejord, som blev opdyrket for snart hundrede år siden, kommer nu igen under ploven, fordi den nederste al ikke er brudt. Men det ordner dybdeploven, når den vender jorden en meter under overfladen.

OP

Kraftige bulldozere retter jorden af, når dybdeploven er færdig med sit arbejde.

huller så dybe, at vandet når op til traktorenes larvebånd.

Men det er ikke udelukkende de jyske hedebrug, der har bud efter dybdeploven. Fra Sønderjylland til det nordligste Thy kører kæmpeploven dag ud og dag ind, lige til jorden om efteråret bliver så fugtig, at den ikke kan bære de tunge traktorer. Fra Randers fjord og nordpå samt på begge sider af Limfjorden ligger bredderne af det gamle stenalderhav, og her har

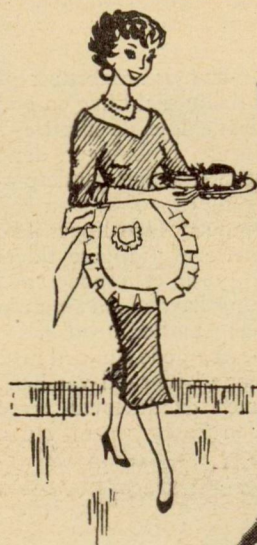
man et stykke nede i jorden et totalt næringsfrit lag, der stopper planternes rødder. Også dette lag klarer dybdeploven, og allerede året efter kan forskellen ses.

— Og så har dybdepløjningen endnu en fordel, siger landmændene. — Det er en eengangsforanstaltning. Når der først er dybdepløjet een gang, behøver man ikke spekulere på det mere.

På baggrund af den store interesse, der har vist sig at være for dybdepløjningen, går Hedeselskabet i øvrigt snart et skridt videre. Man anskaffer sig nemlig en såkaldt »Gruber« — en maskine af hollandsk fabrikat, som ikke pløjer, men som bryder undergrunden i en ganske smal fure i 1,25 meters dybde. Denne maskine vil særlig blive indsat ved landvindingsarbejder, hvor man gerne vil spare dræning.

I Ølgod bor den 83-årige landmand Hans Hansen. Han er en af de solide vestjyder, og han var 78 år, da han bestilte dybdeploven til at tage sig af jorden, som øverst bestød af flyvesand og nederst af al og ler. I år blev hedeselskabet færdig med Hans Hansens jord, og da ploven vendte den sidste fure, skubbede Hans Hansen kasketten om i nakken, spyttede eftertænksomt og sagde:

— No ka' A se, at A hele mi liv har gået o den gale side a mi jord ...

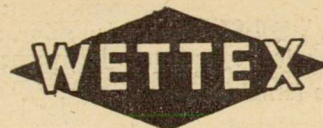
Værtinden er sikker på succes....

når hun har Danablu på frokostbordet. Den dejlige St. Clemens Danablu med den fine konsistens og den lifflige, aromatiske smag er prikken over i'et. Og alle kan lide St. Clemens.

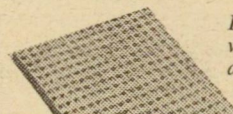
Forlang den i Brugsen

Millioner af husmødre bruger

Svampedugen Wettex benyttes overalt i verden, hvor der stilles krav til hygiejne.

- **Wettex i køkkenet**
Wettex suger fantastisk. Bruges både som karklud og viskestykke. Tåler sulfosæbe.
- **Wettex i badeværelset**
Wettex fås i fire farver, derfor vil hvert familiemedlem kunne få sin egen Wettex. Fås i standardstørrelse, passende til formålet.
- **Wettex i virksomheder**
Hospitaller, vaskerier og store køkkener m. m. bruger Wettex til mange formål, fordi den virker besparende på budgettet.

Prøv Wettex, og De vil selv finde mange andre formål, hvor Wettex er velegnet

Kgl. dansk patent af 25. okt. 1904

DECROTTE'S hals- og brystsaft

et fremragende husmiddel, rigt på styrkende A-vitaminer — yndet af børn og voksne, uundværligt for rygere og talere.

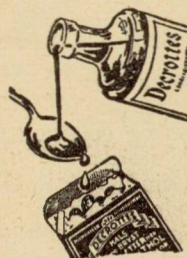
DECROTTE'S hals- og brysttablet

er velmagende og lindrende og kan fås overalt.

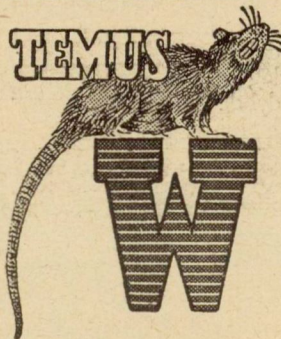

Fabrikken
DECROTTE'S

København F.
Tlf. Central 2613

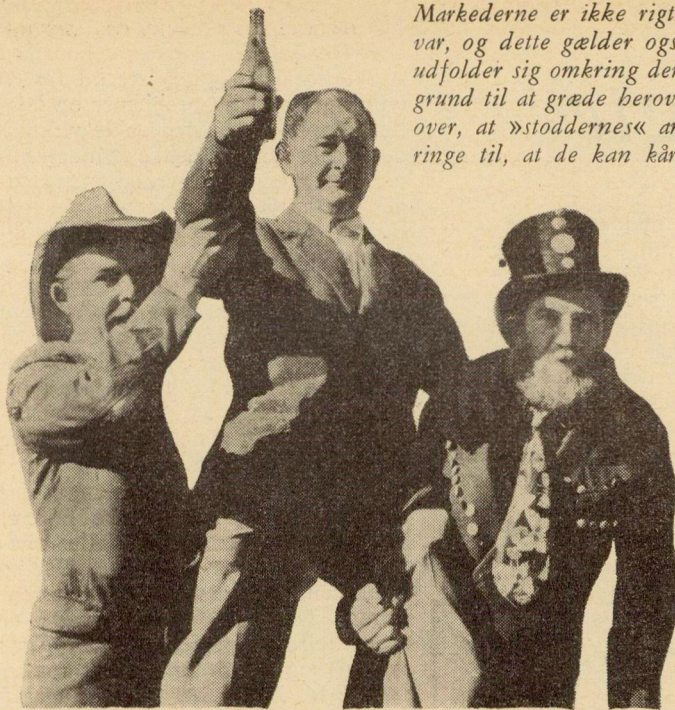
MUSEGIFT

Et glimrende middel mod mus
Temus W musegift er af statens skadedyrlaboratorium anerkendt til bekæmpelse af mus

100 g kr. 2,00 - 1/2 kg kr. 7,50

Markederne er ikke rigtigt, hvad de før var, og dette gælder også det leben, der udfolder sig omkring dem. Der er næppe grund til at græde herover – og slet ikke over, at »stoddernes« antal snart er for ringe til, at de kan kåre sig en konge.

Arets stodderkonge, blandt ligestillede kaldet »Den lille bødker«, bæres i guldstol.

få det forløb, dens medlemmer gennem længere tid havde set hen til. Alle kandidaterne – »Svend Trøst«, »Skæg«, »Den lille Bødker« og »Københavnberg« – var mismodige ved udsigterne til en tørlagt dag. »Dronning Sonja« spiste bolcher og tænkte på, hvorfor hendes forlovede, »Niels Kær«, ikke var dukket op. De skal nemlig giftes om få dage, men selvfølgelig: – Han kan være i arresten sammen med »Onkel Peter«, en anden af stoddernes maleriske figurer, som heller ikke mødte frem til sammenkomsten ved Egeskov marked.

Men hen over 20 hyggebjere, en liter vindues-sprit og et par pakker cigaretter kom valget alligevel i stand, og efter længere tids gestikuleren, råben og skrigen blev »Den lille Bødker« – ekspert i Drachmann-recitationer (men kun i påvirket tilstand) – årets stodderkonge.

– Han er en rigtig, ægte stodder, sagde »Prins Knud«. – Han går nemlig. Dem, der cykler, vil vi ikke have noget at gøre med.

Efter valget var alle glade og gik ud for at bette til lidt vådt mellem markedsgæsterne. Flere stoddere blev indfanget af politiet, kørt 30 km fra Egeskov og sat af i grøften, så ville det jo være noget, før de igen kunne vise sig i markedspladsens nærhed.

– Men hvad gør det, var »Prins Knud«s filosofiske afskedshilsen. – Vi behøver jo da ikke blive fulde hver dag til nogen bestemt tid ...

»Høstakkens børn« fik alligevel deres konge

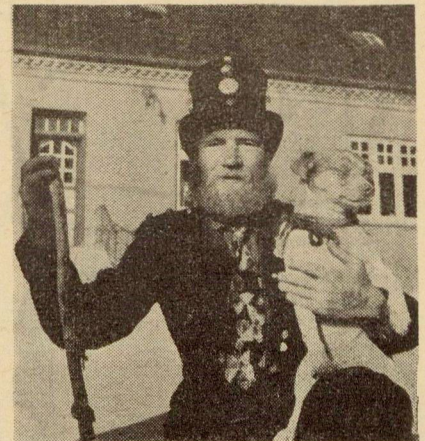
Høj cylinderhat og fuldskæg, jaket og ternet skjorte, medaljer på brystet og frynser på bukserne, vandrestok med indlagt cykleklokke samt hund i snor. Det er signalementet af »Prins Knud« – døbenavn ukendt – men kendt af alle landevejenes farende folk som stoddernes kronprins og hvert år kandidat til kongevalget, som finder sted sidst i september i forbindelse med Egeskov marked på Fyn.

Hvad enten man synes om det eller ej, er dette »kongevalg« gennem årene blevet en tradition. Man kan ærgre sig over, at store, stærke mandfolk driver tiden bort med drik og lediggang, men stodderne personligt er med garanti ganske ligeglade, så hvorfor ikke tage sagen fra den gemytlige side.

»Prins Knud« har ikke været konge endnu. Han blev det heller ikke i år, og det er synd, for prinsen er faktisk en »flinker fyr«. Knud er immer tørstig, meget tørstig, og han er ikke altid pinlig ædru.

– Men det kommer jo ikke nogen ved. Jeg generer ingen, ikke det jeg ved af, siger »Prins Knud« og lader efterårssolen slå smut i bunden på en opadvendt bajersflaske.

Stoddernes kongevalg på årets marked i Egeskov var nær gået i vasken. Politiet ville ikke have ballade og forment de brogede landevejsriddere adgang til markedspladsen, brugsuddeleeren i det nærliggende Kværndrup ville hverken sælge øl eller kogesprit til den halve snes stoddere, der var mødt op, – og der var i det hele taget meget i vejen for, at sammenkomsten kunne

Herover »prins Knud« (døbenavn ukendt), stoddernes kronprins. Herunder portrætter af valgforsamlingen på Egeskov marked.

Romaner og digte

Tre nye danske romaner og to nyudgivelser af store, udenlandske romaner samt tre stærkt forskellige digtsamlinger figurerer på Det danske Forlags skønlitterære program i denne bog-sæson.

To af de tre danske navne, der her melder sig, er gode, gamle kendinge, nemlig *Sigurd Elkjær* og *Gerda Eld*. I sin nye roman, *Sidst, men bedst*, lader Elkjær en mand fortælle om sin omskiftelige tilværelse. Med en stemmeføring, præget af lune, beskriver bogens hovedperson sin omskiftelige tilværelse, hvordan han er blevet kastet

omkring på livets hav som en nøddeskal. »Jeg siger nøddeskal,« er et af fortællerens slagord, »for den går ikke under, og jeg gik ikke under.«

Omstrejferliv, småbrugerliv, noget af hvert faldt i hans lod, men han holder sig oppe gennem alle brogede tilskikkelser i Peter den Stores Rusland, blandt jøder i Polen, tiggerfolk i Tyskland. Kvinder er en af hans svagheder, men den sidste og bedste fandt han, da han faldt til ro i den gamle, østjyske hjemstavn.

Med overraskende sikkerhed skildrede Gerda Eld i sin første roman de

små menneskers skæbne, og i sin nye bog, *Det lille liv*, fortsætter hun med at skildre sine iagttagelser ud fra en ung piges små livsproblemer og kærlighedsoplevelser. Med enkle virkninger tegner hun en række kvindeskæbner, hver med sin baggrund, men spinder dem samtidig sammen til en helhed: en skildring af de små i dagligdagen.

Et nyt navn er Søren Eriksen med romanen *Hvor kragerne vender*. Som man ved, vender kragerne helt ude ved Vesterhavet, og her køber bogens hovedperson sig et lille sted for i ensomheden at forsøge at bygge en ny tilværelse op, efter at det er gået i stykker for ham inde i byen.

De to udenlandske romaner, der nu udsendes af Det danske Forlag, kræver hverken anmeldelse eller præsentation af deres forfattere. Det er gamle kendinge fra verdenslitteraturen, nemlig Tolstojs *Anna Karenina* (i oversættelse af professor Ejnar Thomassen) og Charlotte Brontës roman *Jane Eyre*. Begge har været slugt af forudgående generationer, og nyudgivelserne vil få den samme velkomne modtagelse.

Begge værker er udsendt i det smukkeste tænkelige udstyr. Papir, sætning, trykning, omslag og bogbinderiarbejde – alt er i en kvalitet, som hæver bøgerne langt op over selv de bedste gennemsnitspræstationer på bogkunstens område. Som gavebøger er de lækkerbidskener, og man køber dem med tillid. Deres egen og deres forfatteres ry er den bedste garanti.

Hans Poulsen er en digter, som især i Jylland har vundet sig et publikum så stort, at hans digte kan kaldes folke-eje. Der er næppe tal på de stævner og møder, hvor Hans Poulsens digte er blevet læst op. I anledning af hans halvfjerdsårsdag for nylig udsender Det danske Forlag hans digtsamling *I Himmerlands dale* til glæde for de mange, der kender denne stille mands digte, og som en invitation til de mange, der bør kende ham.

I en helt anden aldersklasse er digteren Ole Wivel, hvis samling hedder *Jævnøgn* og giver et billede af Wivels forfatterskab til dato. Man vil møde helt andre toner, når man læser forlagets samling af færøske digte, fordansket af Poul P. M. Pedersen. Færøsk digtning er næppe kendt her i landet, men alle ved dog, at den har en særegen tone og et billedsprog, det er vel værd at lytte til. For at give disse digte den rigtige indramning, har forlaget ladet tegneren Sven Havsten Mikkelsen rejse til Færøerne for at tegne bogens illustrationer.

* * *

50 ÅRS JUBILÆUM fejres af Køge brugsforening den 6. november.

Det er helt blødt -vandet..!

Ja — prøv selv!
På få minutter er vaskevandet silkeblødt med **KALKA**.
Den skadelige kalk udskilles, mens De står og ser til!
Den gode sæbe skummer overdådigt, og Deres tøj bliver langt renere og hvidere end normalt takket være det bløde, gennemtrængende **KALKA**-vand.
(Se Husholdningsrådets pjecce nr. 11).

Brug også **KALKA** i skyllevandet, det fortjener Deres tøj!

KALKA - til storvask

PA 5 MINUTTER

Kritisk bog i skudlinien

Bogen om *Samköp i Norden* var midtpunktet i en meget bevæget debat på det årlige delegeretmøde i september på Andelsskolen for brugsforeningernes oplysningskredse.

Som tidligere omtalt i *Samvirke* er *Samköp i Norden* en revy over hele den nordiske brugsforeningsbevægelse. I få streger beskrives både organisationsformen og den aktuelle stilling inden for hvert enkelt land, og på visse punkter rejser forfatteren, den svenske direktør *Anders Hedberg* kritik af de metoder, hvorefter arbejdet foregår.

Den danske brugsforeningsbevægelse har fået sin broderpart af denne kritik, rettet mod forskellige specielt danske foreteelser, som f. eks. det solidariske ansvar, de danske foreningers lidenhed, lægmandsstyret o. s. v. Forfatteren er tilhænger af storforeninger og en styreform, der giver de ledende funktionærer, specielt uddelerne en afgørende myndighed.

På den anden side er han endnu skarpere i tonen over for uddelerne, bl. a. i omtalen af deres »relativt høje indtægter«, samt ved at påstå, at uddelerne mangler interesse for større lokale sammenslutninger, fordi det vil berøve dem omsætning og nedsætte deres indtægter. *Samvirke* har tidligere omtalt og kommenteret denne kritik.

Ved delegeretmødet på Andelsskolen var dir. *Anders Hedberg* indbudt til at deltage i en rundbordskonference med to danske opponenter, gårdejer *Sofus Mortensen*, Varde (som fortaler for brugsforeningsformændene) og uddeler *Folmer Tybjerg*, København (som repræsentant for uddelerne).

De to opponenter gik hårdt i rette med *Anders Hedberg*. *Sofus Mortensen* sagde bl. a., at hvis *Hedberg* havde ret i, at de folkevalgte tillidsmænd i brugsforeningerne ikke var skikket til andet end bare at »snakke med« om foreningens anliggender, men ikke kan lede og ej heller udøve nogen effektiv kontrol, så var jo begrebet: folkevalgte bestyrelser et falsum. Der er mange eksempler på formænd, som føler deres ansvar over for foreningens trivsel som noget personligt forpligtende.

Uddeler *Tybjerg* havde som uddeler ikke nogen følelse af, at uddelerne var sat uden for ledelsen i den danske brugsforeningsbevægelse. Tværtimod deltager uddelerne så godt som altid i bestyrelsesmøderne og føler sig som tillidsmænd selv uden at være valgt dertil.

Uddeler *Tybjerg* tilbageviste kritikken af uddelerne og påviste, at nogle af de i bogen nævnte lønningssatser var forkerte. Den lønningsform, som kri-

tiseres, var ikke uddelernes påfund, men en gennem mange år af ansvarlige kredse (sidst af Brugsforeningernes Arbejdsgiverforening) anerkendt fremgangsmåde.

Anders Hedberg erklærede, at det ikke havde været hans hensigt at sige, at de danske metoder ikke var gode nok, men ved sammenligninger med andre forhold at ægge til debat. Herunder måtte forfatteren have en vis frihed til at karakterisere forskellene og sige sin mening.

Han replicerede til de enkelte angrebepunkter og sagde bl. a.: Når man spørger, hvorfor en brugsforening er god og en anden dårlig, kommer man altid tilbage til uddeleren. Hvorfor kan han så ikke deltage i det reelle ansvar som medlem af bestyrelsen?

Om uddelernes lønningsform som hindring for et større lokalt samarbejde sagde han: Vi har jo talt om nødvendigheden af disse samarbejdsorganer i så mange år. Hvorfor sker der så ikke noget? Jeg er ikke fjendtligt indstillet mod den danske lønningsform, som har store fordele. Man må blot ikke lægge sig fast på den linie, at noget, som var godt for vore forældre, også er godt for os. Vi må tilpasse os tiden.

I den efterfølgende diskussion deltog både uddelere og folkevalgte tillidsmænd, bl. a. formanden for FDBs repræsentantskab, forstander *Arnfred*.

Landets Vognparker

bygger paa **BEDFORD**

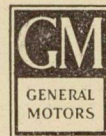

Fra den store Vognpark tilhørende FDB, København.

Rationalisering af Vognparken vil sige, at man ganske sagligt gaar efter, hvad der erfaringsmæssigt har vist sig bedst - i Driftssikkerhed, Økonomi og Vedligeholdelse.

At Bedford svarer til disse Krav, ses bl. a. af, at der i de store Vognparker vælges Bedford, hver Gang en Udvidelse kommer paa Tale.

Som Køber af Bedford sikrer man sig samtidig kyndig GM-Service og billige Reservedele - overalt.

Financiering gennem
General Motors Acceptance
Corporation.

Med de stigende brændselspriser er udgifterne til opvarmning blevet en tyngende post på budgettet. Mere end nogensinde er det vigtigt at fyre rigtigt, hvis ikke alt for store

summer skal gå op i røg. Ved fyringssæsonens begyndelse har vi derfor benvendt os til en specialist inden for varmeteknikkens område, civilingeniør Ib Gregersen, som på denne og følgende sider belyser forskellige fyringsproblemer og forhåbentlig hjælper Dem til at opnå en mere rationel, effektiv og økonomisk opvarmning.

1. PETROLEUMSOVN: Transportabel pladejernsovn, der opvarmes med Water White-petroleum. Ovnens brænder helt sod- og lugtfrit med blå flammer. Den er nem at regulere og kræver kun lidt pasning, blot må man huske altid at holde vægerne rene. En særlig type er den såkaldte BES-ovn. Tages overdelen af denne, kan ovnen også anvendes som kogeapparat.

★

2. KAKKELOVN ELLER KAMIN: Støbejernsovn tilsluttet skorsten. Opvarmes med koks eller cinders. Fremstilles i forskellige størrelser og både med og uden »rundtræk«. I sidste tilfælde afkøles røgen yderligere, førend den forlader ovnen, hvorved en bedre økonomi opnås. Enkelte typer kan »brænde over« i dagevis, de såkaldte »døgnbrændere«. Kakkelovnen eller kaminen er forholdsvis nem at regulere. Skal daglig tømmes for aske.

★

3. OLIEKAMIN: Støbejerns- eller pladejernsovn med forgasningsbrænder tilsluttet skorsten. Opvarmes med gasolie (dieselolie må ikke anvendes). Brænder ved passende skorstenstræk sod- og lugtfrit med blå eller gule flammer. Rødlige flammespidser giver so-dende forbrænding, og spildt gasolie udspreder dårlig lugt. Oliekaminen tændes op med en sprittablet, reguleringen sker ved hjælp af en oliekontrol-ventil. Brænderpotten må nu og da efterses og renses for eventuel sodafsætning. I røgrøret er ofte indskudt en trækstabilisator, for at ovnen ikke skal give urolig forbrænding. Sådanne kaminer skal være systemgodkendte af Justitsministeriets Prøvningsudvalg for Oliefyr (JPO).

★

4. KAKKELOVNSINDSATS: Rustfri forgasningsbrænder, indsættes i eksisterende kakkelovne eller kaminer, efter at murværket er fjernet fra disse. Opvarmes med Water White-petroleum, hvorved opnås en fuldstændig ren og lugtfri forbrænding med blå flammer. Optænding sker ved direkte antændelse af petroleumsdampene, og reguleringen foregår ved hjælp af en oliekontrolventil, ligesom ved oliekamerne.

★

5. GASVARMEOVN: Transportabel støbejernsovn, der opvarmes med gas. Op-

tænding, regulering og vedligeholdelse er nem. Ovnens anvendes blandt andet ofte til opvarmning af køkkener, hvor der i forvejen findes gasstik (kan også anvendes i forbindelse med flaskegas. Af større enheder findes der de såkaldte gaskaminer, der tilsluttes skorstenene.

★

6. EL-STRÅLEVARMEOVN: Ovnens, der ophænges i loftet, opvarmes elektrisk og udsender strålevarme. Den benyttes lokalt til personopvarmning og anvendes ofte i vinduesudstillinger, til terrasser, altaner og lignende udendørsopvarmninger.

★

7. CENTRALVARMEKEDEL MED RADIATORER: Støbejerns- og stålpladekedel, der opvarmes med koks, cinders eller for større enheder også med kul (stokerfyr). Findes både i små størrelser beregnet for enfamilies-huse og i større til brug i store bebyggelser og karreer. Når kedlen først er tændt op, kan den brænde i ugevis, men daglig pasning og rensning for aske er påkrævet. Anlæg af denne art er termostattyrede og opvarmer foruden radiatorerne også det varme brugsvand.

★

8. EL-VARMEOVN: Transportabel, elektrisk opvarmet ovn. Findes både som stråleovn og som luftcirkulations-ovn. Der er to-trins regulering. Ovnens bruges som personopvarmning i overgangsp perioder eller til gæsteværelser, soveværelser o. l.

★

9. EL-RADIATOR: Elektrisk opvarmet, vandfyldt radiator, der både findes transportabel og til indbygning i vinduesnicher. Trinvis regulering på 1/4, 1/2 og 1/1 effekt.

★

10. PEJS: Åbent ildsted for brænde. Ved fyring med eg, elm og bøg opnås langsom forbrænding med forekomst af gløder. Fyr, gran, pil og poppel brænder hurtigt med stærk flamme. Pejsen anvendes nærmest som luksus- eller hyggespreder. Virkningsgraden er ikke stor.

★

11. GASFYRET CENTRALVARMEKEDEL: Stålpladekedel tilsluttet skorsten. Opvarmes med gas. Er nem at vedlige-

holde og renlig, da der ikke er tale om aske.

★

12. OLIEFYRET CENTRALVARMEKEDEL: Støbejerns- eller stålpladekedel med påmonteret olie-fyr. For mindre kedler – til og med ca. 3 m² hede-flade anvendes forgasningsbrændere (pottedyr), der opvarmes med gasolie, eller mindre trykforstøvningsfyr, der opvarmes med gas- eller dieselolie. Af disse findes igen både lav- og højtryksfyr. Forgassningsbrændere er halvautoma-tiske, d. v. s. man må selv tænde op. Øvrige typer er fuldautomatiske. Alle typer er termostattyrede. Forgassningsfyrene skal nu af da renses for eventuel sodafsætning i brænderen. Trykfor-støvningsfyrene kræver normalt ikke megen pasning. Alle disse fyr skal være systemgodkendte af Justitsministeriets Prøvningsudvalg for Oliefyr (JPO-mærkede). Årligt eftersyn er påbudt.

★

13. CENTRALKOMFUR MED RADIATORER: En i et komfur indbygget støbejernskedel for koks eller cinders (evt. brænde eller tørv). Pasning som ved almindelige centralvarmekedler. Anvendes især i landhusholdninger.

★

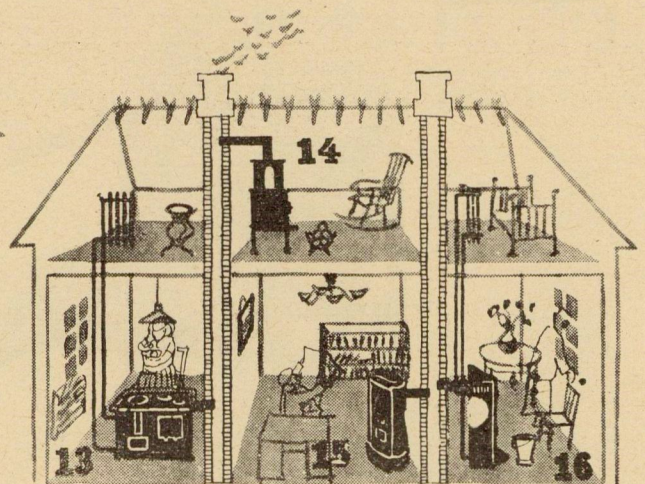
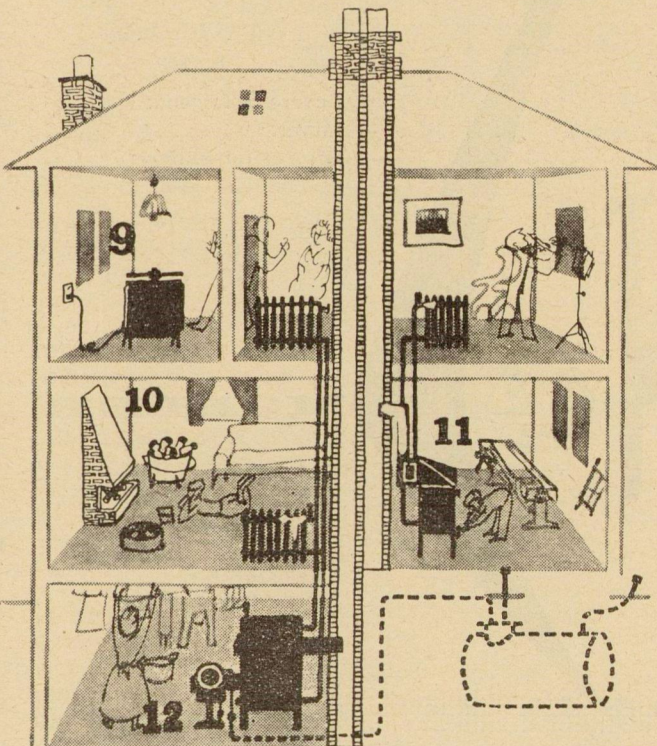
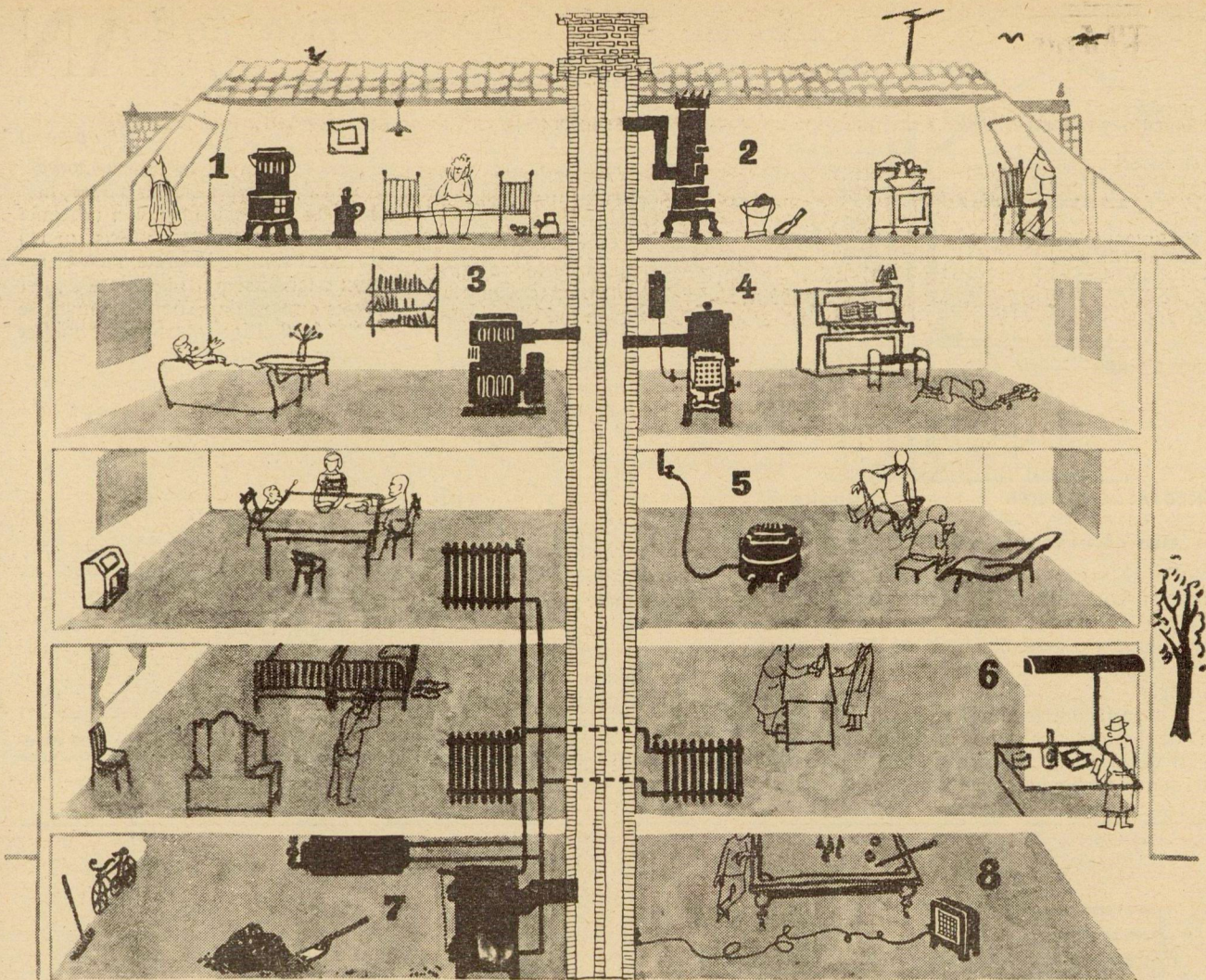
14. BRÆNDEOVN: Støbejernsovn for brænde. Velegnet for overgangsperi-oder. Anvendes især på landet, hvor der er nem adgang til brænde.

★

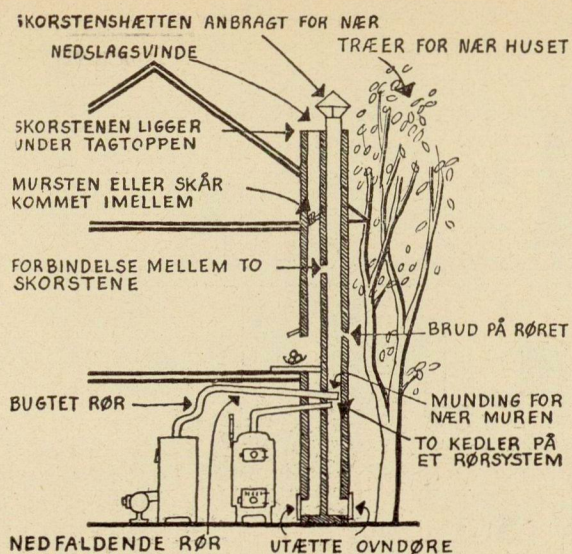
15. PETROLEUMSKAMIN: Støbejerns- eller pladejernsovn med indbygget petroleumsforgassningsbrænder (af samme type som under punkt 4). Opvarmes med Water White-petroleum og er nem at optænde og regulere. Systemgodkendelse påkrævet. (JPO-mærket).

★

16. CENTRALVARMEKAMIN: Støbejernsovn med indbygget kedel for tilslutning af radiatorer. Opvarmes med koks eller cinders. Pasning som en almindelig kamin. Moderne typer er termostattyrede. I stedet for at overføre varmen til andre rum ved tilslutning af radiatorer til en centralkamin, kan også anvendes en varmekammerovn. Denne indbygges i en niche, opvarmer luften i denne og overfører den varme luft gennem luftkanaler med indbyggede vægventiler til andre rum.

I husene herover er 16 forskellige opvarmningsmetoder placeret i de rum og i de byggeformer, hvor man almindeligvis vil finde dem. På modstående side karakteriseres de forskellige opvarmningsmetoder, og deres økonomi behandles i tabellen på side 23.

Om skorstenstræk

For al fyring er det af største vigtighed, at skorstenen er i stand til at trække røgen bort fra fyrboxen. Skorstenen skal have en bestemt højde og helst være godt isoleret, for at fugtighed undgås.

I ovenstående tegning er vist en del af de eksempler på fejl og mangler, der kan være ved en skorsten og ved ildstedernes forbindelse med skorstenene.

Høje træer i nærheden af skorstenen kan give vindnedslag.

Utætte renselemme nedsætter trækken.

Utæt røgrør nedsætter trækken.

Røgrøret er stukket for langt ind i skorstenen, forpufninger kan opstå.

— — — og tag så en fagmand med på råd, når alvorlige mangler skal afbødes, det skal nok vise at betale sig.

Disse fejl og mangler kan også karakteriseres ved følgende punkter.

Skorstenen rager ikke op over tagrygningen, vind-nedslag kan forekomme.

Skorstenshætten er anbragt for nær på skorstenen.

Løs mursten hindrer fri passage for røgen.

Utæthed i skorstensvæggen ind til en naboskorsten.

Nedadhældende røgrør modvirker opdriften.

Røgrør med mange knæk hindrer røgpassagen.

Flere kedler på samme skorsten kan virke uheldigt.

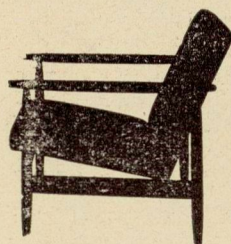
Hvad koster brændslet?

Der kan være stor forskel på brændselspriser fra by til by og fra landsdel til landsdel. De priser, der nævnes herunder, er gennemsnitspriser, udregnet i begyndelsen af oktober. Priserne må kun tages som vejledende, men er benyttet i tabellen på følgende side, der belyser omkostningerne ved benyttelse af de forskellige opvarmningsmidler og brændselsarter.

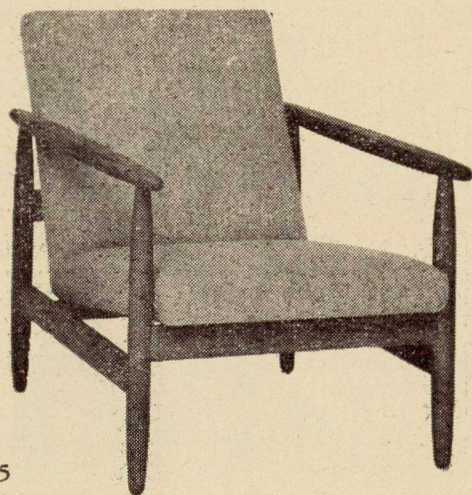
Brændselsart	Enhedspriser
Kul	18 øre pr. kg
Koks	25 - - -
Cinders	27 - - -
Brænde	25 - - -
Petroleum	39 - - liter
(lev. på 20 l dunke)	
Gasolie	35 - - -
(lev. på 20 l dunke)	
Gasolie	26 - - -
Dieselolie	23 - - -
Let brændselsolie	20 - - -
Elektricitet	14 - - kwt.
(Kbh. Belysning, boligtarif)	
Gas	39 - - m ³
Gas	30 - - - *)

*) Prisen gælder for årsforbrug over 1500 m³ afregnet efter industritarif (se punkt 11 i oversigt side 20).

Priserne for gas varierer meget landet over.

- gode brugsmøbler

Armstol J 65
tegnet for FDB
af arkitekt
Ejvind A. Johansson

Armstol J 65

eg, røgfærvet,
betrukket
med heluldent møbel-
stof kr. 200,-

Leveres i følgende
farver:

Gråmeleret, skifer-
sort og flaskegrøn.

MØBLER

ALBORG, ARHUS, ESBJERG,
KOLDING, KØBENHAVN,
ODENSE

A/S COORDINA,
Banegårdsplads, Århus

Hvad er billigst - og hvad er dyrest?

Tabellen her giver dels en oversigt over, hvor stort et rumområde (udtrykt i m³ rum) hver af de tidligere omtalte 16 fyringsmidler med det tilsvarende brændsel kan opvarme ved højeste ydelse, dels hvor mange ører, det koster i timen - også ved højeste forbrænding. I sidste kolonne er timeprisen omregnet til kubikmeter rum, så at De blot behøver at gange den opgivne pris med det antal kubikmeter rum, Deres værelser indeholder, for at vide, hvad det i det højeste må koste at fyre dem op i timen.

Nr.	Benævnelse	Brændselsart	Maximal opvarmningsevne i m ³ rum	Virkningsgrad ved max. forbrug i pct.	Pris for opvarmning ved max. forbrænding øre pr. time	Pris for opvarmning ved max. forbrænding omregnet til øre pr. m ³ rum
1.	Petroleumsovn	petroleum	70	100	10***)	0,15
2.	Kakkelovn el. kamin . .	koks	250	85	41	0,16
2.	Kakkelovn el. kamin . .	cinders	250	85	44	0,18
3.	Oliekamin	gasolie	300	70	61***)	0,21
4.	Kakkelovnsindsats	petroleum	200	75	40***)	0,20
5.	Gasvarmeovn	gas	50	100	19	0,38
6.	El-strålevarmeovn	elektricitet	40	100	22	0,56
7.	Centralv.kedel m. rad..	kul	1200*)	75	160	0,13
7.	Centralv.kedel m. rad..	koks	1200*)	75	220	0,19
7.	Centralv.kedel m. rad..	cinders	1200*)	75	240	0,20
8.	El-varmeovn	elektricitet	30	100	17	0,56
9.	El-radiator	elektricitet	60	100	34	0,56
10.	Pejs	brænde	50*)	60**)	18	0,36
11.	Gasfyret ctr.varmekedel	gas	1200	90	380	0,32
12.	Oliefyret ctr.varmeked.	gasolie	1200*)	75	166	0,14
12.	Oliefyret ctr.varmeked.	dieselolie	1200*)	75	149	0,12
12.	Oliefyret ctr.varmeked.	let br.olie	1200*)	75	128	0,10
13.	Centralkomfur m. rad..	koks	450	75	84	0,18
13.	Centralkomfur m. rad..	cinders	450	75	90	0,20
14.	Brændeovn	brænde	140	70	44	0,32
15.	Petroleumskamin	petroleum	160	70	34***)	0,21
16.	Centralvarmekamin . . .	koks	380	80	64	0,17
16.	Centralvarmekamin . . .	cinders	380	80	72	0,19

*) Rummet størrelse taget som et eksempel.
**) Skønnet virkningsgrad.

***) Prisen er for brændstof leveret på 20 liters dunke (se tabel 1).

Konklusion

Tabellen herover giver oplysning om, hvordan de daglige udgifter til opvarmningen - når der ses bort fra anskaffelses- og vedligeholdelsessummer for anlægget - fordeles sig.

For centralopvarmningen af både mindre og større villaer er det billigere at fyre med olie end med fast brændsel og dyrest med gas. Kulfyring synes dog at være omtrent lige så økonomisk som fyring med gas og dieselolie. For separat rumopvarmning med kakkelovn og kaminer og olieovne findes der imod det modsatte at være tilfældet. De gammeldags fyringsmetoder med fast brændsel er mere økonomisk end de moderne oliefyrede ovne. Disse bræn-

der til gengæld uden askeaffald og er derfor mere renlige i brug.

Af de transportable varmeovne, der bruges i overgangsperioder og til ekstratilskud af varme, ses petroleumsoven at være mest økonomisk, gasovnen noget dyrere, mens elektriske ovne er dyrest i brug.

De opgivne talstørrelser må dog tages med noget forbehold. Ved moderne fyring må alle anlæggenes enkelte bestanddele være helt i orden, for at de i tabellen anførte virkningsgrader kan opnås. Der er ligeledes kun regnet med virkningsgrader ved de maksimale forbrug. Ved mindre ydelser falder de fleste af virkningsgraderne 5-10 pct.

Farv selv med OPAL - og spar penge!

Garderoben, gardinerne, dækketøjet o.s.v. bliver som nyt, naar det farves med OPALFARVER, der findes i 39 moderne kulører - se farvekortet - og kan farve

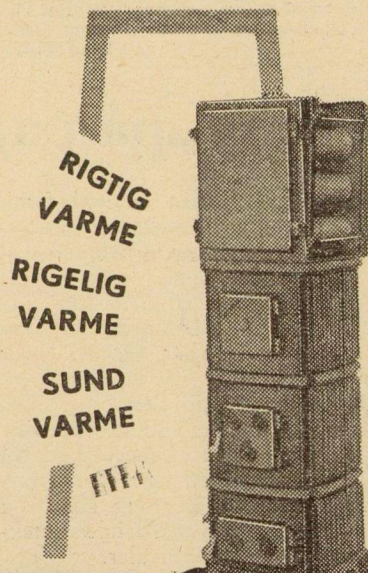
Uld - Halvuld
Silke - Halvsilke
Bomuld - Linned
og endvidere
**NYLON
PERLON
ORLON etc.**

Det er saa let
at farve med
OPAL

Skånsom vask

Til blegning og affarvning brug **OPANOL** - det skaaner tøjet!

FARVEFABRIKEN OPAL A/S

RIGTIG
VARME

RIGELIG
VARME

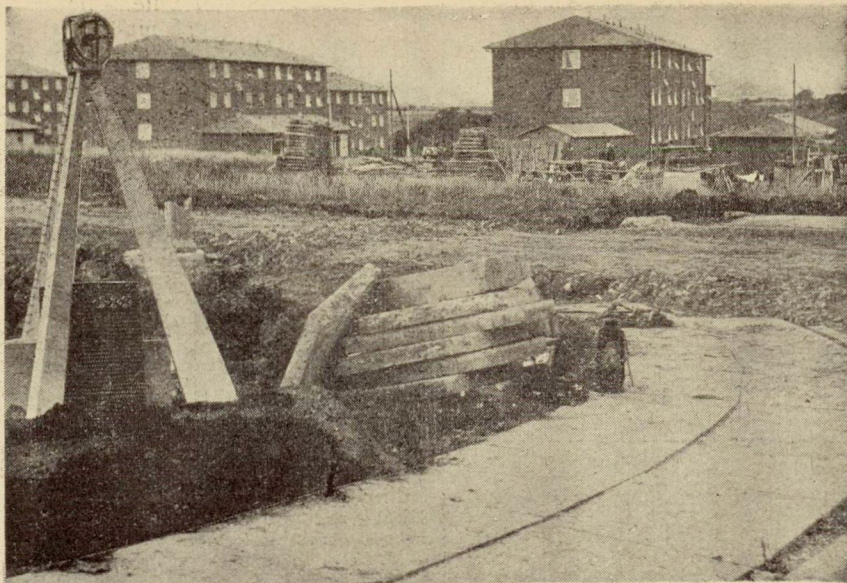
SUND
VARME

TASSO
KALORIFERE
SYSTEM

vil i mange tilfælde være den mest fordelagtige opvarmningsmetode til eenfamiliehuse, villaer og gårde, fordi installationen er billig og fyringsøkonomien god. Leveres både til koks- og olie-fyring.

**TASSO
ODENSE**

A/S H. Rasmussen & Co. Tlf. 59

Byen gror op. 150 familier bor allerede i Langesø, men alt er under forberedelse og anlæg, hvad billedet herover tydeligt viser. Indsat til venstre er den nye bys vartegn, et ejendommeligt vandtårn, kronet øverst af et ur, som skal fortælle forbigående, at i Langesø følger man med tiden.

En by „på papiret“ vokser op

En by – med fjorten hundrede familier – der endnu ikke eksisterer, hvordan skal det forstås? Og hvordan skal det forklares, at denne bys første forsyningscentrum er en brugsforening, hvis opførelse blev besluttet, længe før der var taget et spadestik der, hvor byen skulle ligge?

Det ser mystisk ud. Dog er der ikke mere mystik i sagen, end at denne »by på papiret« i løbet af meget kort tid vil være en realitet, og at brugsforeningsbutikken allerede er åbnet og præsenterer sig som et af landets smukkeste udstyrede butikslokaler.

Byen hedder *Langesø*, men findes ikke på noget kort. På den nordlige del

af Als findes derimod et smukt område omkring søen, Langesø. Her skal byen ligge, og herfra har den fået navn.

Byen er en frugt af den ikke blot lands-, men verdenskendte fabrik Danfoss, som er skudt op af den alsiske jord i amerikansk tempo, og nu giver liv til det nye, lige så eksplosive bysamfund. Hidtil er arbejderne blevet transporteret til fabrikken fra Sønderborg, Nordborg og mange andre steder på Als og i Sønderjylland, ja helt fra Tønder. Denne transport er både for dyr og for tidskrævende, hvorfor Danfoss besluttede at opføre en by for arbejderne og funktionærer ved Langesø. Allerede inden den blev påbegyndt,

blev den udvidet. Fabrikken indkøbte et areal så stort, at fjorten hundrede familier kan bosættes.

I løbet af sommeren er de første husblokke gjort færdige, halvandet hundrede familier er flyttet ind. Den stedlige brugsforening viste et frisk initiativ og var med i byplanen fra første begyndelse. Søen danner bygrænsen mod øst. Mod vest bliver landevejen Sønderborg-Nordborg grænse. Endnu har arealet med sine marker og jordbunker ikke meget karakter af en by, men i dette efterår anlægges gader. Lige netop ved de to hovedgaders kryds midt i byen er den nye Langesø brugs opført. Det kan simpelthen ikke være bedre.

Brugsens bygning virker smukt i landskabet. Butiksrummets indre følger tagkonstruktionen næsten til tagrygningen. Det giver et virkelig hyggeligt butiksrum. Butikken kan udvides i takt med byens vækst, uden at man behøver at foretage tilbygninger. Efterhånden som den bliver for lille, kan en forskydelig endevæg flyttes. Væggen står simpelthen på et stativ, som kan rulles tilbage, hvorved man til butikken indvinder dele af det fra starten rigeligt store afvejnings- og pakkerum. Væggen er sammensat af forskydelige plader, så man også blot ved at flytte lidt med pladerne kan flytte om på indgangen fra butikken til det bagved liggende rum.

Hele bygningen er i eet plan – altså uden kælder eller loft – og spænder over to hundrede kvadratmeter, heraf foreløbig halvfjerds kvadratmeter til butikslokale. Naturligvis er den nye brugs en tip-top moderne selvbetjeningsbrugs. Det bliver jo fortrinsvis unge og yngre mennesker, der bliver brugsens kunder.

Da brugsen blev indviet den 20. september, var der gået nøjagtig fire en halv måned, siden udgravningen begyndte den 1. maj.

På fire måneder blev Langesø brugsforening rejst. Den smukke bygning ses udefra på billedet til venstre. Indvendig adskiller bygningen sig fra andre brugsforeninger på flere måder, blandt andet derved, at den er let at udvide i trit med den ventede vækst. En fristende fedevareafdeling i køledisk (billedet til højre) er et eksempel på, at en almindelig brugsforening også kan løse denne salgsopgave.

INTELLIGENT VAGABOND

KUNDSKABSRIGE og intelligente mænd bliver ofte et let bytte for den trang til vagabondering, der gør sin mand rodløs og hjemløs.

For mange år siden boede jeg på en afsidesliggende gård i Argentina. Jeg var helt alene. Men så en dag kom en mand vandrende. Efter landets skik opfordrede jeg ham til at blive og spise sammen med mig. Jeg antog ham for russer. Han var en stor mand med et typisk slavisk ansigt. Det viste sig imidlertid, at han var finne. I Amerika er samhørighedsfølelsen meget stærk blandt skandinaver, jeg ønskede selskab i min ensomhed, og jeg fik ham derfor overtalt til at blive hos mig om eftermiddagen og natten over.

Da vi havde spist, sadlede vi et par heste og red en lang tur ud over sletterne. Han var en dygtig rytter, og hans underholdning gjorde et stærkt indtryk på mig, fordi alt, hvad han fortalte, tydede på langt større intelligens og kundskabsrigdom, end man ellers ville vente at finde hos en landevejs søn.

DA vi var vendt tilbage fra den lange ridetur og havde spist til aften, spurgte jeg ham ud om ham selv.

Han var søn af en velhavende finsk trælastgrosserer. Som student var han blevet hvirvlet ind i de hemmelige foreninger og sammensværgelser, der i Czar-tidens undertrykte Finland udfoldede sig mod de russiske tyranner. Han var efterhånden blevet en af førerne i modstandsbevægelsen. Det hemmelige russiske politi havde fået farten af, at noget var under opsejling, og en nat måtte min ven over hals og hoved flygte. Siden havde han ikke set sit fædreland.

Da han først var blevet jaget ud af sit eget fædreland, følte han sig rodløs og hjemløs, og han vagabonderede. Fortvivlet over sin uligevægtighed rejste han til Sydamerika. I begyndelsen holdt han til i storbyerne, men her var der for meget, der mindede ham om Europa. Så kom han ved et tilfælde på rejse ind i det indre af landet, og først her – uden for det tætpakkede, civiliserede samfund – fandt han ro og tilfredshed. Menneskene, dyrene, planterne og den tavse natur var endelig blevet hans venner og fortrolige.

Den næste morgen tog han sin bylt over skulderen og begav sig videre.

DER gik nogle år, og jeg skiftede opholdssted et par gange. Jeg havde i det indre af landet, mange hundrede mile fra mit første opholdssted. En dag, jeg havde redet meget langt, tog jeg ind i et stort handelshus, der i disse tyndt befolkede egne samtidig var spisehus og udskænkningsssted. Jeg stod ved bar'en og talte med indehaveren, da en mand trådte ind med en bylt

over skulderen. Jeg genkendte ham straks som min finske ven. Han kom hen til bar'en og begyndte at tigge indehaveren om et glas vin. Indehaveren nægtede at give ham det. Jeg kunne se på finnen, at han hungrede efter alkohol, og i sin nød og i håb om hjælp fra anden side vendte han sig nu til mig. Jeg havde ikke regnet med, at han kunne genkende mig. Men det gjorde han straks, og jeg indbød ham derfor på det eftertragtede glas vin.

Mens jeg stod og talte med ham, kunne jeg se, at handelsmanden blev mere og mere interesseret, og tilsidst begyndte han at spørge finnen ud. Da det gik op for ham, at finnen var en intelligent og belæst mand, lovede han ham et par glas vin, hvis han kunne

løse nogle matematiske opgaver, som handelsmanden ville stille ham. Jeg blev lidt urolig på min finske vens vegne, fordi jeg regnede med, at de tyvetredive år, der var gået, siden han blev student, og det sikkert ikke helt lille kvantum spiritus, han havde konsumeret i disse år, havde sløvet hans een gang så fine hjerne. Men jeg tog fejl. Han løste den meget svære opgave på forbløffende kort tid.

DA handelsmanden var kommet sig af sin overraskelse, nægtede han alligevel at give finnen de lovede glas vin, for – som han sagde, når finnen sad inde med så mange og store kundskaber, så burde han anvende dem til noget bedre end at tigge spiritus.

Selv om handelsmanden selvfølgelig på en måde havde ret, havde han gjort sig selv endnu ringere end finnen, og jeg købte derfor vinen til min ven.

TAGE NISSEN.

FLONEL

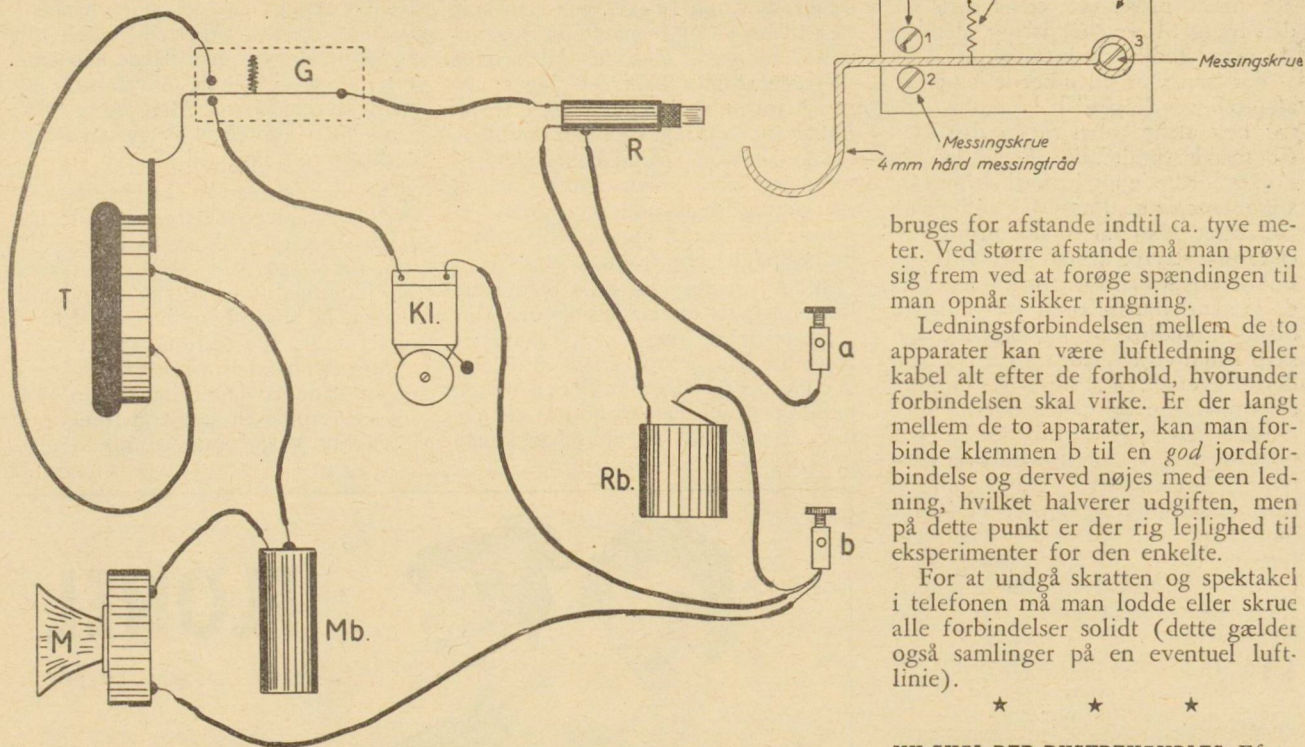
- lunt og behageligt

Lækker natkjole, ensfarvet blå el. laks, med mønstret krave og linning.
Dessin 27475, mellemstør. **19,85**
(42/44)
stor stør. **22,00**
(46/48)

Yndig mønstret natkjole med stikninger på krave og buste. Hvid, blå eller rosa.
Dessin 27477, str. 42/46 **23,85**
str. 48/50

Det betaler sig
at købe i
Brugsen

Telefon på hobby-værkstedet

Da de fleste hobbyværksteder er beliggende i kældre, på lofter eller i udhuse, vil det være praktisk med en telefonforbindelse mellem værkstedet og f. eks. køkkenet. Derved bliver husmoderen i stand til at advisere den travlt optagne hobbymand, der let glemmer både tid og sted, om forestående måltider, indtrufne gæster og lignende begivenheder, der kræver hans nærværelse i husets øvrige lokaliteter. Utallige er de skridt, en hustelefon kan spare, og mange irritationsmomenter kan undgås ved at opsætte det her beskrevne anlæg, og da det tilmed er let at udføre, kan en fingernem hobbymand få megen fornøjelse af at bygge og bruge anlægget.

Hustelefonen er meget simpel i sin opbygning, men er absolut driftssikker. Strømforbruget er ringe, og batterierne kan vare i årevis. Der bygges efter strømskemaet herover to nøjagtig ens apparater. Man anskaffer sig først de dele, der skal bruges, hvorefter man laver to pæne trækasser i passende størrelse, d. v. s. i en størrelse, der kan rumme alle de nødvendige dele plus batterier. Alle de anvendte dele er normale handelsvarer med undtagelse af telefonkrogen G, som man selv må lave. I tegningen øverst til højre er vist, hvordan man på ret primitiv måde kan fremstille denne omskifter af messing-

tråd og messingskruer. Disse skruer skal være af den rundhovede type. Spiralfjederen strammes så meget, inden den gøres fast, at omskifterarmen i hvilestillingen ligger mod skruen 1, medens den, når telefonen hænger på krogen, skal ligge mod skruen 2. Ledningsforbindelserne til telefonkrogens omskifter loddes til skrue 1, 2 og efter strømskemaet. I kassen saves eller bores en rille, således at selve krogen rager uden for, og sådan at omskifterarmen kan bevæge sig frit op og ned.

Om de øvrige dele er der ikke meget at sige. Mikrofonen M kan være af den billige kulkorntype, telefonen T kan være det halve af en gammel hovedtelefon, ringeapparatet Kl. er af den sædvanlige slags, der anvendes ved dørklokker, trykomskifteren R kan købes under navnet »spidsveksler«, den skal have en hvile- og arbejdsstilling og skal automatisk gå i hvilestilling, når den slipper trykknappen.

Angående batterierne er der følgende at bemærke: Mikrofonbatteriet Mb skal være på tre volt. Dette batteri monteres kun i det ene af apparaterne. Der skal altså intet mikrofonbatteri monteres i apparat nr. 2; ellers er de fuldkommen ens. Ringebatteriet Rb's spænding afhænger af, hvor langt der er mellem de to apparater. Et fladt lommelampebatteri på 4½ volt kan

bruges for afstande indtil ca. tyve meter. Ved større afstande må man prøve sig frem ved at forøge spændingen til man opnår sikker ringning.

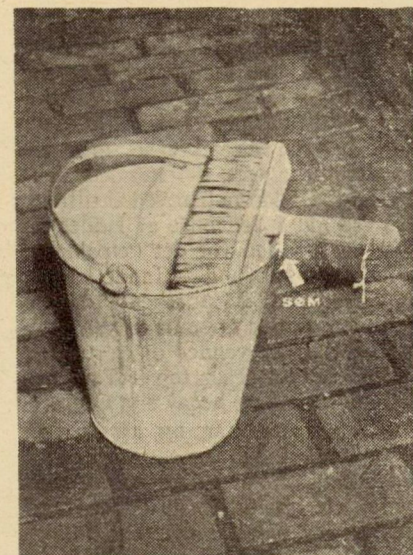
Ledningsforbindelsen mellem de to apparater kan være luftledning eller kabel alt efter de forhold, hvorunder forbindelsen skal virke. Er der langt mellem de to apparater, kan man forbinde klemmen b til en god jordforbindelse og derved nøjes med en ledning, hvilket halverer udgiften, men på dette punkt er der rig lejlighed til eksperimenter for den enkelte.

For at undgå skratten og spektakel i telefonen må man lodde eller skruer alle forbindelser solidt (dette gælder også samlinger på en eventuel luftlinie).

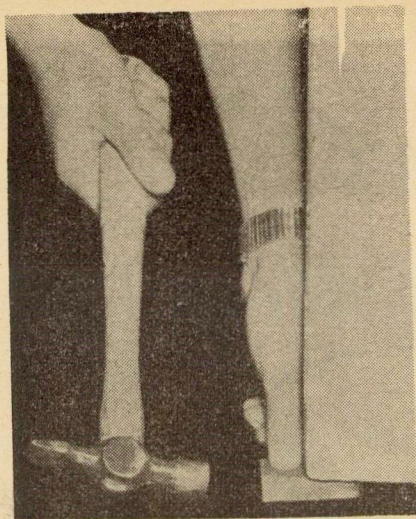
★ ★ ★

NU SKAL DER RUSTBEHANDLES. Efteråret er den rigtige tid til rustbehandling af traktorer, biler, motorcykler og knallerter. Den mest effektive beskyttelse yder undervognslakken, som kan bestilles i Brugsen under navnet asfaltlak. Rust og snavs fjernes under skærme og bundplade, og derefter stryges den svære lak rigeligt ud over de udsatte steder.

★ ★ ★

Hvad med kalkkosten, er det store problem, når man pludselig må afbryde et malearbejde. Her er løsningen. Slå et søm ind i skaftet på kosten, således at den kan hænge på kanten af spanden.

Når en dør er kommet til at hænge og derfor strammer i fyldingen, er det tid at stramme skruerne i hængslerne. Inden dette gøres, skal døren imidlertid rettes op, og dette gøres lettest ved at hamre en trækile ind mellem dør og gulv, indtil døren igen sidder lige for karmen.

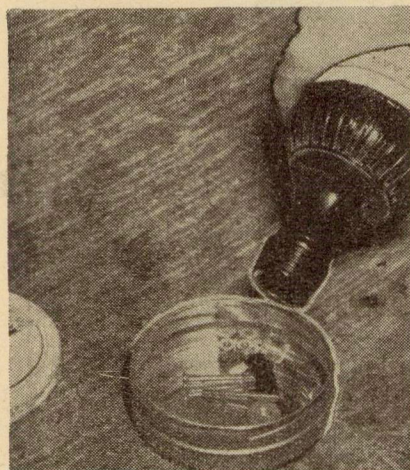
★ ★ ★

Haveredskaberne må beskyttes

Når efterårsarbejdet i haven er tilendebragt, er det klogt at gå alle haveredskaberne grundigt efter. Spaden, greben og riverne renses grundigt for rust og jord med en stålborste, og derefter smøres de omhyggeligt ind med olie – f. eks. gammel motorolie. Hvis rustangrebene er særlig slemme, kan det betale sig at give de mest udsatte steder en gang bronzering eller rustbeskyttelsesmalning.

Græsslåmaskinen skal helst skilles ad og renses. Lejerne smøres igennem, og knivene slibes og gnides ind med olie, så den er klar til at tage sig af græsset, når foråret kommer.

★ ★ ★

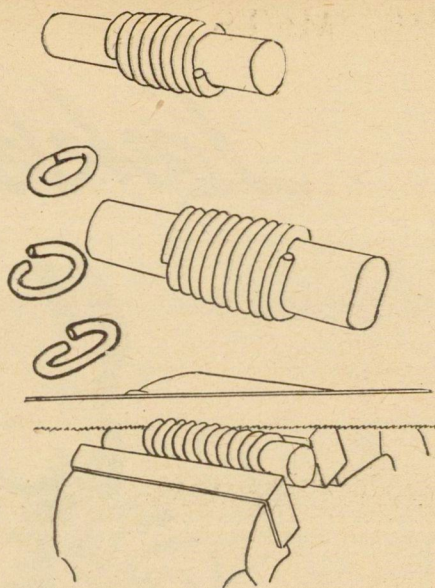

Snavsede smådele, f. eks. fra et adskilt vækkeur, er meget besværlige at rense. Læg alle delene i en lille dåse, hæld tretræklør på og ryst dåsen forsigtigt. I løbet af et øjeblik kan delene tages op rene og fine.

Fiksfakserier med ståltråd

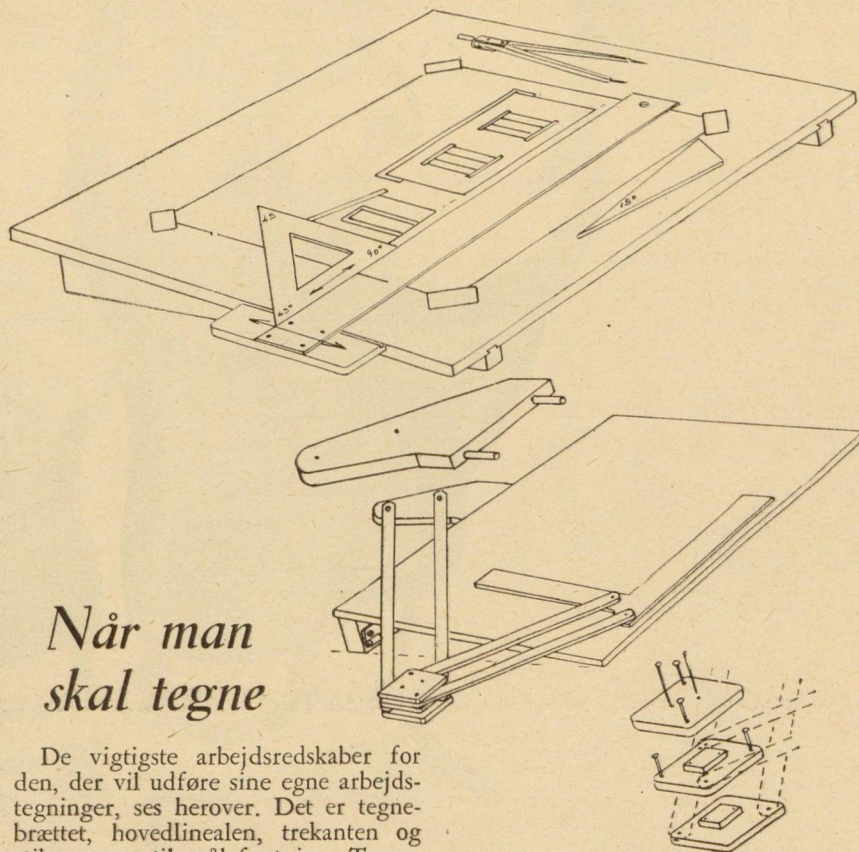
Hvis man kommer ud for vanskeligheder med at skaffe fjederskiver og spændeskiver i bestemte størrelser, kan man selv hurtigt fremstille dem af ståltråd.

En træklops tildannes og slibes rund eller oval, alt efter den ønskede skives form. Ståltråd vikles stramt om, og det hele spændes fast på langs i skruestikken, hvorefter man gennemskærer alle vindingerne med nedstrygeren. Ringene er ganske vist en lille smule forskudte, men det kan man rette med to knibtænger samtidig med, at man trykker enderne tættest muligt sammen. Mellemlæg til døre og vindueshængsler kan fremstilles på få minutter på denne måde, og man kan hurtigt lave sig en stump kæde ved at bruge den aflange trædorn.

Her ses, hvorledes ståltråden bukkes omkring trædornen, som spændes i skruestikken og gennemskæres med en nedstryger.

★ ★ ★

Når man skal tegne

De vigtigste arbejdsredskaber for den, der vil udføre sine egne arbejds-tegninger, ses herover. Det er tegnebrættet, hovedlinealen, trekanten og stikpasseren til målaf-sætning. Tegnepapiret sidder fast med stifter eller med selvklæbende cellofanbånd.

En stor hjælp ved konstruktionsarbejdet er det hjemmelavede tegneapparat, som ses på den lille tegning. Ophængningen med dobbeltarmsforingen bevirker, at vinklen frit kan bevæges over hele papirets flade, uden at afvige fra den een gang fastlagte

Herover ses tegneapparatets opbygning. Den øverste støtteplade stikkes fast i brædtets huller ved hjælp af de to trædyveler, og selve »albuene« samles som vist på den nederste detailtegning.

parallelstilling. Apparatet gøres fast foroven på tegnebrættet, og som det fremgår af tegningen, er det ikke særlig vanskeligt at fremstille.

Lækkerier i ruller

ROLLO

FDB CHOKOLADE I BRUGSEN